

บทที่ ๓

บทเรียนที่ใช้สอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน เรื่อง ภาพยี่เห่ และ ภาพยี่เห่โคลง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ คือ บทเรียนเรื่องภาพยี่เห่ และ ภาพยี่เห่โคลง เป็นบทเรียนที่ใช้สอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ซึ่งได้สร้างขึ้น ในรูปของชุดการสอนเพื่อใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน

๑. ให้นักศึกษาสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องฉันทลักษณ์ และบัญญัติ ของคำประพันธ์ ประเภทภาพยี่เห่ และ ภาพยี่เห่โคลงได้ และบอกได้ว่าคำประพันธ์ ที่อ่านพบเป็นคำประพันธ์ประเภทใด

๒. ให้นักศึกษาสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา , จุดมุ่งหมายในการแต่ง , ลักษณะคำประพันธ์ และท่วงทำนองการอ่าน ของ วรรณคดีและบทประพันธ์ประเภทภาพยี่เห่ และ ภาพยี่เห่โคลงได้

๓. ให้นักศึกษาสามารถบอกลักษณะที่ทำให้บทประพันธ์มีความไพเราะ น่าอ่าน และน่าศึกษา ตามทฤษฎีของผู้เรียนได้และเลือกลักษณะนั้นมาใช้ได้ถูกต้อง เหมาะสม

เนื้อหาของบทเรียน

เนื้อหาของบทเรียน ผู้วิจัยได้เรียบเรียงจากหนังสืออ่านประกอบ หลายเล่ม เพื่อสร้างเป็นบทเรียนตามหลักสูตร รายชื่อหนังสืออ่านประกอบดังกล่าว มีดังนี้

๑. กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง , ๒๕๑๓
๒. รุประนีย์ นาคทรพรพ. การประพันธ์ ท. ๑๑๑. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ , ๒๕๑๕
๓. ธนิต อยู่โพธิ์. เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์พระประวักีและพระนิพนธ์ที่ร้อยกรอง.
พระนคร : ศิลปามรรณาการ , ๒๕๑๓ .
๔. ธนิต อยู่โพธิ์. บทกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถ รัตนกวีในรัชสมัย
สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พร้อมคำแปลประวักีและหมายเหตุ.
พระนคร : กรมศิลปากร , ๒๕๐๒.
๕. นิตยา ตันทีโอสถ. " ลักษณะเด่นของกาพย์ห่อโคลง และกาพย์เห่เรือ
พระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ " วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,
๒๕๑๔.
๖. ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร และคณะ. ร้อยกรอง. พระนคร : ชเนศวร :
การพิมพ์ , ๒๕๒๐.
๗. ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. แนวทางการศึกษาวรรณคดี ภาษาภาวี่ การวิจักษ์และวิจารณ์.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , ๒๕๑๔.
๘. เพิ่ม , ม.จ. " คำฉันท์และกาพย์ห่อโคลง " , คำกลอนสรรเสริญ
พระบารมีพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภาคที่ ๒
พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร , ๒๔๖๗.
๙. เปลื้อง ณ นคร. ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๕ พระนคร :
ไทยวัฒนาพานิช , ๒๕๑๐.
๑๐. ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓. พิมพ์
ครั้งที่ ๑๒ , พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา , ๒๕๑๕.

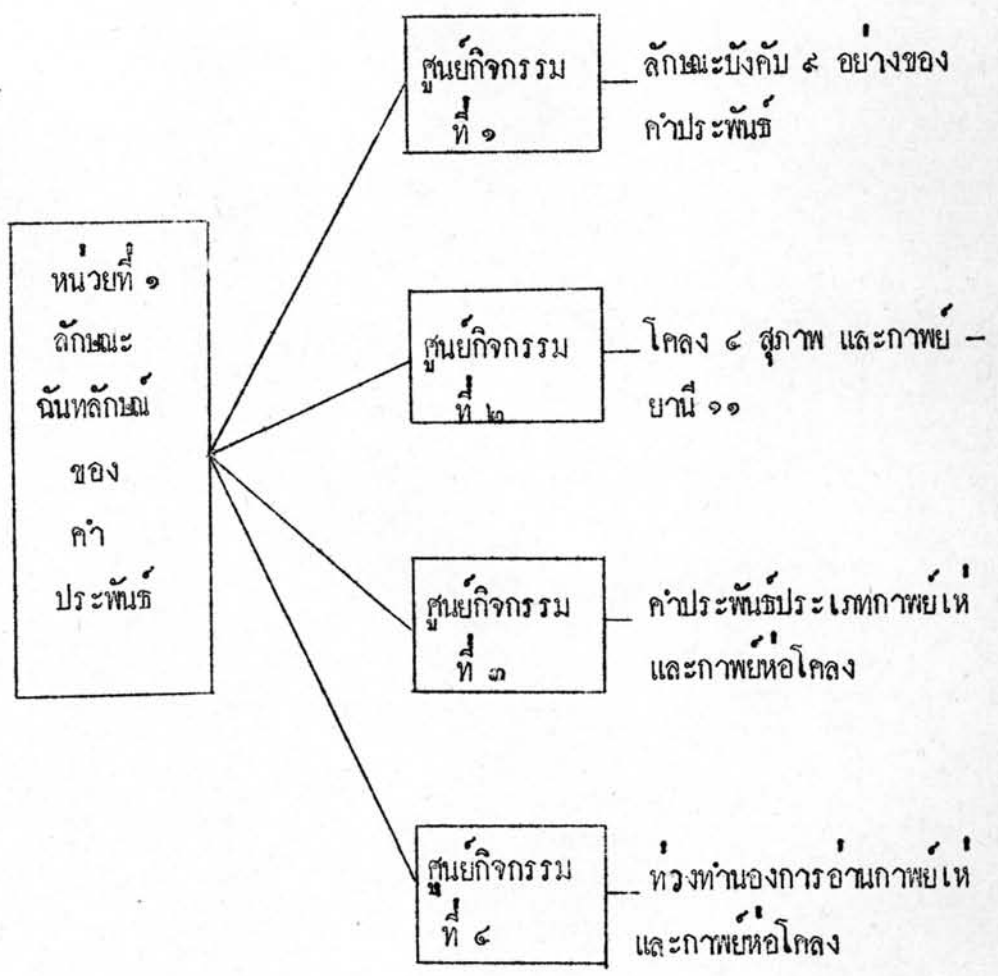
๑๑. วิชาการ , กรม , กระทรวงศึกษาธิการ . แบบเรียนวรรณคดีไทยเล่ม ๔
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ . พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,
๒๕๑๔ .
๑๒. ศิลปากร , กรม . ภาพย่เหเรือ ภาพย่เหเรือชีวิต นิราศนรินทร์ .
พิมพ์ชำระในงานพระราชทานเพลิงศพ พลเอกชลอ จารุกุลส์
พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรเจริญทัศน์ , ๒๕๑๐ .
๑๓. สถิตมาลี สีหสิทธิ์ " การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง
ภาพย่ สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย " วิทยานิพนธ์ -
ปริญญาโทชั้นโท แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๑๔ .
๑๔. สิทธิา พิณจิวกุล และ คณะ . ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย . พระนคร :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง , ๒๕๑๕ .
๑๕. องค์การค้ำของคุรุสภา . ประชุมภาพย่เหเรือ . พระนคร : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , ๒๕๑๖ .
๑๖. อังคาร กัลยาณพงศ์ . กวีนิพนธ์ . ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร :
ศึกษิตสยาม , ๒๕๑๓ .
๑๗. อังคาร กัลยาณพงศ์ . บางบทจากสวนแก้ว . พระนคร : ศึกษิตสยาม .
- [ม.ป.ป.]

การแบ่งเนื้อหาในบทเรียน เนื้อหาบทเรียนที่ใส่อลงในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
เรื่อง ภาพย่เห และ ภาพย่เหโคลง ซึ่งสร้างในรูปของชุดการสอน แบ่งออกเป็น
๒ หน่วย คือ

๑. หน่วยที่ ๑ เรื่อง ลักษณะฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์

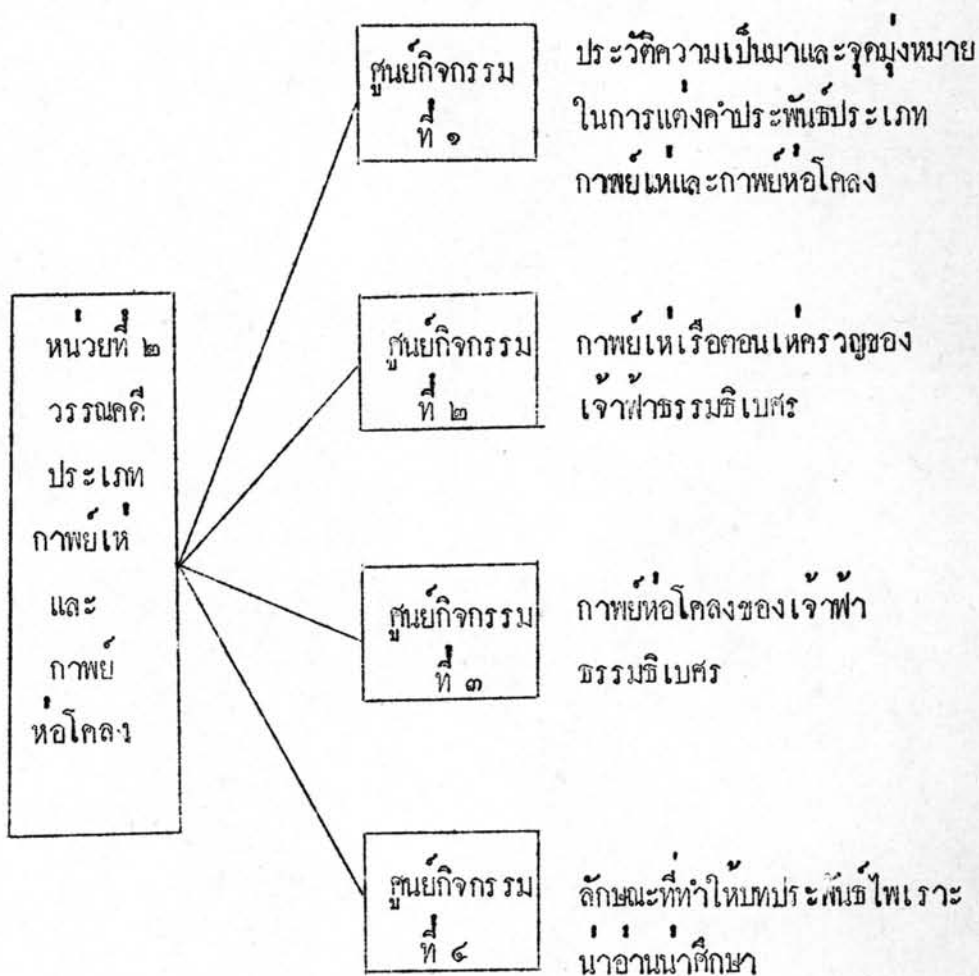
๒. หน่วยที่ ๒ เรื่อง วรรณคดีประเภทกาพย์เห่ และ กาพย์ห่อโคลง
 ในแต่ละหน่วยกำหนดเนื้อหาโดยหน่วยละ ๔ หัวข้อ แต่ละหัวข้อจัดเป็น
 ศูนย์กิจกรรมหนึ่งศูนย์ ทั้งแผนผังที่ ๔ และแผนผังที่ ๕
แผนผังที่ ๔

ชุดการสอนหน่วยที่ ๑ เรื่อง ลักษณะฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์

แผนผังที่ ๕

ชุดการสอนหน่วยที่ ๒ เรื่อง วรรณคดีประเภทกาพย์เห่ และ กาพย์ห่อโคลง

ชุดการสอนเรื่องภาพเห็น และ ภาพเห็นโคลง

ชุดการสอนที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือสำเร็จรูปในการสอน รวบรวมไว้ในกล่อง (Package) ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

๑. คู่มือครู
๒. บันทึกการสอน
๓. สื่อการสอน
๔. บัตรคำสั่ง
๕. เนื้อหาวิชา
๖. กิจกรรมการเรียนรู้
๗. ขอบคสขก่อนและหลังการเรียนรู้

ชุดการสอนวิชาภาษาไทย ๒๔๑ เรื่อง
ภาพย่๑ และ ภาพย่อโค๑ง
ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

สร้างโดย
นางสาวจุไรรัตน์ มะโนสร้อย

คู่มือครู

วิชาภาษาไทย ๒๕๑

เรื่องภาพย่ และ ภาพย่อโคลง

ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

วันที่

เวลา.....

สถานที่.....

คำนำ

ในการสอนบทเรียนเรื่อง ภาพย่ และ ภาพย่อโคลง บทบาทของครูเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การ เรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควร เตรียมการสอนให้พร้อม โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูในการสอนเรื่องนี้ จากคำชี้แจงข้างล่าง เพื่อทราบว่าครูจะต้องเตรียมทำอะไรบ้าง และมีบทบาทอย่างไรในการใช้บทเรียน

คำชี้แจง

- ๑. ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่ต้องสอนอย่างละเอียด ทำความเข้าใจชุดการสอนและกระบวนการศูนย์การเรียนเป็นอย่างดี
- ๒. ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และชุดการสอนที่จะต้องใช้ให้ครบถ้วน
- ๓. จัดโต๊ะและเก้าอี้ในห้องเรียนเป็นศูนย์กิจกรรม ๕ ศูนย์ ดังนี้

ศูนย์ที่ ๑

ศูนย์ที่ ๒

ศูนย์สำรอง

ศูนย์ที่ ๔

ศูนย์ที่ ๓

๔. ครูจัดเตรียมชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำศูนย์ไว้ให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนได้รับสื่อการสอนคนละ ๑ ชุด ยกเว้นสื่อการสอนที่ต้องใช้ร่วมกันในกลุ่ม

๕. ครูจัดชั้นเรียนดังนี้คือ

๕.๑ แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ๑ละเท่า ๆ กัน

๕.๒ ให้นักเรียนเข้าประจำศูนย์ที่จัดไว้คือ ศูนย์ที่ ๑ ถึง

ศูนย์ที่ ๔

๕.๓ ศูนย์สำรอง จะมีกิจกรรม ๒ ประเภท คือ สำหรับนักเรียนที่เรียนช้าและนักเรียนที่เรียนเร็ว เข้าศึกษาเพื่อการพัฒนาจะได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเสียก่อน

๗. ก่อนเริ่มการเรียนบทเรียน ถ้านักเรียนไม่เคยเรียนตามกระบวน-
การนี้ ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียน และการใช้ชุดการสอน
เสียก่อน คือ

๗.๑ ให้นักเรียนในแต่ละศูนย์เลือกประธานกลุ่ม ๑ คน

๗.๒ ในทุก ๆ ศูนย์จะมีชุดการสอนศูนย์ละ ๑ ชุด ในแต่ละชุด
จะมีเอกสารให้นักเรียนได้ศึกษารอบตามจำนวนนักเรียน ยกเว้นสื่อการสอนที่ต้อง
ใช้ร่วมกันในกลุ่ม

๗.๓ ให้ทุกคนอ่านและศึกษาบัตรคำสั่งซึ่งเป็นแผนแรกของเอกสาร
จนเข้าใจ แล้วลงมือทำกิจกรรมตามคำสั่งนั้น

๗.๔ เมื่อทำกิจกรรมแต่ละศูนย์ตามคำสั่งแล้ว ทุกคนจะต้องทำ
แบบฝึกหัด ประจำศูนย์ ลงในกระดาษคำตอบที่ครูจัดไว้ให้

๗.๕ ครูจะให้นักเรียนทำงานในแต่ละหน่วยเพียง ๒๐ นาที เมื่อ
หมดเวลาครูให้สัญญาณเปลี่ยนศูนย์ ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันเก็บรวบรวมเอกสารและ

อุปกรณ์ทุกอย่างให้เรียบร้อยเหมือนเดิม เพื่อให้กลุ่มอื่นเข้ามาใช้ไต่กันที่ ถ้ามีอะไรชำรุดให้แจ้งครูทราบ

๗.๖ การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมเมื่อหมดเวลาหรือประกบกิจกรรมเรียบร้อยแล้วเปลี่ยนโดย จากศูนย์ที่ ๑ ไปศูนย์ที่ ๒ จากศูนย์ที่ ๒ ไปศูนย์ที่ ๓ จากศูนย์ที่ ๓ ไปศูนย์ที่ ๔ และจากศูนย์ที่ ๔ ไปศูนย์ที่ ๑ ตามลำดับ

๗.๗ เมื่อเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมทุกครั้ง นักเรียนจะต้องนำกระดาษคำตอบของตนเองติดตัวไปด้วยทุกครั้ง เพื่อรวบรวมส่งครูเมื่อเสร็จสิ้นการเรียน

๗.๘ นักเรียนคนใดทำงานเสร็จก่อนเวลาที่กำหนด หรือ เสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนด ให้ไปทำกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ให้ที่ศูนย์สำรอง

๗.๙ นักเรียนต้องเรียนด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่อย่างยิ่ง ไม่รบกวนศูนย์อื่น และเร่งทำให้เสร็จทันเวลา นักเรียนอาจปรึกษาหารือกันเองภายในกลุ่ม แต่ให้ปรึกษากันเบา ๆ

๗.๑๐ ครูควรชี้แจงให้นักเรียน ข้อสัจๆของตนเอง โดยไม่ลอกหรือแอบดูคำตอบของเพื่อน หรือในบทเฉลยของชุดการสอนก่อนที่จะทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง

๘. เมื่อครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนแล้วก็เริ่มการเรียนการสอนได้

๘. ทันทีที่นักเรียนลงมือทำงาน ครูไม่ควรพูดเสียงดัง ควรพูดกับกลุ่มหรือรายบุคคลในกรณีที่มีปัญหาที่ไม่เข้าใจและครูต้องชี้แจง

๑๐. ในขณะที่นักเรียนประกบกิจกรรม ครูต้องเก็บผลการทำงานของนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากนักเรียนคนใดหรือกลุ่มใดมีปัญหา ครูควรจะไปให้ความช่วยเหลือทันที

๑๑. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมครบทั้ง ๔ ศูนย์ แล้ว ให้นักเรียนทำ

กิจกรรมชั้นสรุปบทเรียนตามคำสั่งของครู

๑๒. เมื่อทำกิจกรรมทุกอย่างเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทำ แบบสอ
หลังบทเรียน คุยข้อสอบชุดเดียวกับแบบสอก่อนบทเรียน

๑๓. เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ครู เก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนไว้ใน
แฟ้มของนักเรียนแต่ละคน เพื่อตรวจคำตอบและดูการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ
ความก้าวหน้าทางการ เรียน

สิ่งที่ครูควร เตรียม

ครูควร เตรียมวัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน มี

- ๑. เครื่องเขียน ไม้แท่ง คินสอ ปากกา ชอล์ก ไม้บรรทัด
- ๒. นาฬิกาจับเวลา
- ๓. กระดาษเปล่า
- ๔. เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง ซึ่งติดสีของปุ่มต่าง ๆ ตามคำสั่ง

ในเอกสาร

ชุดการสอนมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

- ๑. คู่มือครู
- ๒. บันทึกการสอน
- ๓. สื่อการสอน
- ๔. บัตรคำสั่ง
- ๕. เนื้อหาวิชา
- ๖. กิจกรรมการเรียน
- ๗. แบบสอก่อนและหลังการเรียน

บันทึกการสอน

วิชา ภาษาไทย ๒๔๑ เรื่อง ภาพยี่เห่ และ ภาพยี่ห่อโคลง

ชุดที่ ๑

ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๒

เวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๕.๐๐ น.

สถานที่ ห้องสมุดชุมนุมภาษาไทย วิทยาลัยครู เชียงราย เชียงราย

เนื้อหาวิชา เรื่องลักษณะต้นหลักของคำประพันธ์ แบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อคือ

๑. ลักษณะบังคับ ๕ อย่างของคำประพันธ์
๒. โคลง ๔ สุภาพ และ ภาพยี่ยานี่ ๑๑
๓. คำประพันธ์ประเภทภาพยี่เห่ และ ภาพยี่ห่อโคลง
๔. ท่วงทำนองการอ่านภาพยี่เห่ และ ภาพยี่ห่อโคลง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ให้นักศึกษาสามารถทำกิจกรรมต่อไปนี้ คือ

๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะบังคับ ๕ อย่าง ของคำประพันธ์

ใ้ถูกต้อง

๒. ตอบคำถามเกี่ยวกับต้นหลักของโคลง ๔ สุภาพ และ

ภาพยี่ยานี่ ๑๑ ใ้ถูกต้อง

๓. เติมคำในช่องว่างให้มีใจความเหมาะสม และมีลักษณะบังคับ

ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์

๔. ทอมคำถามเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่ และ
กาพย์ห่อโคลง ใดถูกต้อง

๕. บอกได้ว่า คำประพันธ์ที่อ่านพบนั้นเป็นคำประพันธ์ประเภทใด ?

๖. อ่านท่วงทำนองการอ่าน กาพย์เห่ และกาพย์ห่อโคลง แบบ
ต่าง ๆ พร้อม ๆ กัน เป็นกลุ่มได้

การนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการรวมชั้นเรียนเพื่อ

๑. ชื่นนำ ครูใช้คำถามนำเข้าสู่บทเรียน และอธิบายกระบวนการเรียน
แบบศูนย์การ เรียน

๒. ชื่นกิจกรรม ถามและตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้เดิมของนักศึกษา

๓. การประเมินผลให้นักศึกษาทำ แบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียน ชุดที่ ๑

การจัดกลุ่มกิจกรรม

เนื้อเรื่อง	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียน	การประเมินผลหลังจาก ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
ศูนย์กิจกรรม ที่ ๑ -ลักษณะบังคับ ๕ อย่างของ คำประพันธ์คือ ๑. คณะ ๒. พยางค์ ๓. สัมผัส	เอกสารฉบับที่ ๒ ซึ่งประกอบไปด้วย ๑. คำสั่ง ๒. เนื้อหาบทเรียน ๓. แบบฝึกหัด	๑. อ่านคำสั่งของ เอกสารให้เข้าใจ ๒. อ่านเนื้อหาบท เรียนจากเอกสารฉบับ ที่ ๑ รวมทั้งทศ ๑๑ ก่อน	๑. นักศึกษาสามารถ ตอบคำถามของแบบฝึก หัดของแต่ละคนได้ ๒. นักศึกษาสามารถ บอกได้ว่าลักษณะที่อ่าน พบในบทประพันธ์เป็น

เนื้อเรื่อง	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
<p>๔. คำกรู, คำลหุ ๕. คำเป็น, คำตาย ๖. คำเอก, คำโท ๗. คำนำ ๘. คำสร้อย ๙. เสียงวรรณยุกต์</p>		<p>๓. ทำแบบฝึกหัดของแต่ละตอน</p>	<p>ลักษณะบังคับประเภทใด ?</p>
<p>ศูนย์กิจกรรมที่ ๒ ลักษณะฉันทลักษณ์ ของคำประพันธ์ ประเภทโคลง ๔ สุภาพ และกาพย์ ยานี ๑๑</p>	<p>เอกสารฉบับที่ ๒ ซึ่ง ประกอบไปด้วย ๑. คำสั่ง ๒. เนื้อหาบทเรียน ๓. แบบฝึกหัด</p>	<p>๑. อ่านคำสั่งของเอกสารให้เข้าใจ ๒. อ่านเนื้อหาของบทเรียนประกอบแผนภูมิจากเอกสารฉบับที่ ๒ ๓. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม</p>	<p>๑. นักศึกษาสามารถตอบคำถามของแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรมได้ ๒. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าคำประพันธ์ที่อ่านพบเป็นคำประพันธ์ประเภทใด ?</p>

เนื้อเรื่อง	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
<p>ศูนย์กิจกรรมที่ ๓ ลักษณะคำประพันธ์ ประเภทกาพย์เห่และ กาพย์ห่อโคลง</p>	<p>เอกสารฉบับที่ ๓ ซึ่ง ประกอบไปด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. คำสั่ง ๒. คำชี้แจงในการ เรียนบทเรียน ๓. บทเรียนแบบ โปรแกรมเรื่องคำ ประพันธ์ประเภท กาพย์เห่และกาพย์ห่อ โคลง จำนวน ๑๕ กรอม ๔. แบบฝึกหัดประจำ บทเรียนและคำเฉลย 	<p>๑. อ่านคำสั่งของ เอกสารให้เข้าใจ</p> <p>๒. อ่านคำชี้แจงใน การเรียนบทเรียน</p> <p>๓. ศึกษาบทเรียนทั้ง ๑ เรื่อง ไปจนถึงกรอมที่ ๑๕</p> <p>๔. ทำแบบฝึกหัดประจำ บทเรียน</p>	<p>๑. นักศึกษาสามารถ ตอบคำถามในแบบฝึก หัดของบทเรียนได้</p> <p>๒. นักศึกษาสามารถ บอกได้ว่าบทประพันธ์ ที่อ่านพบเป็นบทประ พันธ์ประเภทใด ? และสามารถบอก เหตุผลได้กว่า ทำไมจึงบอกอย่าง นั้น ?</p> <p>๓. สามารถรวม อภิปรายและเขียน สรุปผลการอภิปราย ในเรื่องคำประพันธ์ ประเภทกาพย์เห่ และกาพย์ห่อโคลง ได้</p>

เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียน	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
<p>ศูนย์กิจกรรมที่ ๔</p> <p>ท่วงท่าของ การอ่านภาพ เหและภาพห่อ โคลง</p> <p>๑. การอ่านแบบ ร้อยแก้วธรรมดา</p> <p>๒. การอ่านแบบ ท่วงท่าของ ของภาพยานี ๑๑ และโคลง ๔ สุภาพ</p> <p>๓. การอ่านทำ นองแบบการเห เรือ</p>	<p>๑. เอกสารฉบับที่ ๔ ซึ่งประกอบไปด้วย</p> <p>๑.๑ คำสั่ง</p> <p>๑.๒ ตัวอย่างบท ประพันธ์ที่จะใช้อ่าน</p> <p>ท่วงท่าของเสนาะ</p> <p>๒. เครื่องเล่นเทป บันทึกเสียง</p> <p>๓. เทปบันทึกเสียงที่ อัดเนื้อหาของบทเรียน แล้ว จำนวน ๑ ม้วน</p>	<p>๑. อ่านคำสั่งใน เอกสาร</p> <p>๒. เปิดเครื่อง เล่นเทปบันทึก เสียง</p> <p>๓. ฟัง เนื้อหาและ ปฏิบัติตามคำสั่งใน เทปบันทึกเสียง</p> <p>๔. หัดอ่านท่วงท่า เสนาะตามที่ได้ รับฟัง</p>	<p>นักศึกษาสามารถอ่าน ท่วงท่าของเสนาะของ ภาพเหและภาพห่อ โคลงแบบต่าง ๆ พร้อม ๆ กันทั้งกลุ่มได้</p>
<p>ศูนย์สำรองสำ หรับนักศึกษาที่ทำ กิจกรรมเสร็จแล้ว</p> <p>เนื้อหาเหมือน ศูนย์ที่ ๑ - ๓</p>	<p>๑. เอกสารฉบับที่ ๑</p> <p>๒. เอกสารฉบับที่ ๒</p> <p>๓. เอกสารฉบับที่ ๓</p>	<p>ศึกษาเอกสาร ตามลำดับขั้น</p> <p>เหมือนศูนย์กิจ กรรมที่ ๑ - ๓</p>	<p>เหมือนศูนย์ กิจกรรมที่ ๑ - ๓</p>

เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
<p>ศูนย์สำรวจสำหรับ นักศึกษาที่ทำกิจกรรม เสร็จเร็ว เนื้อหา วรรณคดี และวรรณกรรม ประเภทกาพย์เห่ และกาพย์ห่อโคลง</p>	<p>๑. คำสั่งประจำศูนย์สำรวจ ๒. หนังสือที่ให้นักศึกษา ๕ เรื่องคือ ๒.๑ หนังสือเรื่องประ ชุมภาพยเห่เรือ ๒.๒ หนังสือเรื่องเจ้า ฟ้าธรรมธิเบศรพระประ วัติและพระนิพนธ์บทร้อย กรอง ๒.๓ ส่วนหนึ่งของกวี นิพนธ์บทลักษณะคล้าย ภาพยเห่เรือและกาพย์ห่อ โคลงของอังคาร กัลยาณพงศ์ ๒.๔ บางบทจากสวน แก้วของอังคาร กัลยาณ พงศ์ ๒.๕ กาพย์ห่อโคลง ฉบับของพระศรีมโหสถ ๓. แบบฝึกหัดประจำศูนย์ สำรวจ</p>	<p>๑. อ่านคำสั่งประจำ ศูนย์ให้เข้าใจ ๒. เลือกศึกษา หนังสือที่จัดไว้ให้ ครั้งละ ๑ เล่ม ๓. ทำแบบฝึกหัด ประจำศูนย์สำรวจ</p>	<p>๑. ให้นักศึกษาตอบ คำถามของแบบฝึกหัด ประจำศูนย์สำรวจได้ ๒. ให้นักศึกษาร่วม อภิปรายและเขียน สรุปผลการอภิปราย เกี่ยวกับประเภทของ คำประพันธ์ประเภท กาพย์เห่และกาพย์ ห่อโคลงจากหนังสือ ต่าง ๆ ได้</p>

กิจกรรมชั้นสรุปบทเรียน เป็นกรรวมชั้นเพื่อทำกิจกรรมชั้นสรุปบทเรียน คือ

๑. ครูแจกเอกสารสำหรับกิจกรรมสรุปบทเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย

๑.๑ คำสั่ง

๑.๒ บทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ๔ ตอน

๒. นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายงานตอนที่ตนได้รับมอบหมายตาม

คำสั่ง

๓. สรุปการอภิปรายโดยตอบคำถามในเอกสาร

๔. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาพูด สรุปการอภิปรายของกลุ่มตน

๕. นักศึกษาทั้งชั้นเรียน และครูร่วมกันอภิปรายในเรื่องที่ตัวแทนแต่ละ

กลุ่มออกมาพูด

๖. ครูให้คะแนนการพูดของแต่ละกลุ่ม

๗. ครูสรุปชี้แจงแก้ไขความเข้าใจผิดของนักศึกษาที่อาจจะเกิดขึ้น ให้

ถูกต้อง

การประเมินผลการเรียน

ประเมินผลจากการให้นักศึกษาทำ แบบสอบหลังเรียนบทเรียนชุดที่ ๑
ซึ่งเป็น แบบสอบฉบับเดียวกันกับ แบบสอบก่อนเรียนบทเรียน

แบบสอบถามก่อนเรียนบทเรียน (Pretest) และ แบบสอบถามหลังเรียนบทเรียน (Posttest)
ของศูนย์การ เรียนเรื่อง "ภาพยู่เหและภาพยู่หโคลง" ชุคที่ ๑

คำตั้ง จงชี้คเกรื่องหมาย + ทัคตัวอักษรของขอที่ถูกคองที่สุด โดยชี้คองในกระคากษ
คำคอบที่แนบมาเห ขอสอบเศละขอมีคำคอบที่ถูกคองที่สุดเพียงคำคอบเกียว

๑. ขอใคมีสิ้มตัสีในประ เภทสิ้มตัสีสรุ ?

ก. พิศเพียนมีพวกพอง	เพียงพล มาชเศ
เค็มป่าพทกษไพโรสนัท	แหลกหดู
ข. พระลอลังแลนภ	พังวิคคเป็นคากษ
สองนายนวคพระบาท	ถวากวิวาทมังคค
ค. โอิอาลัยคอยพรอง	เชษฐพระนุชนิมนอง
อนนฉายลลลา	กอนเทอญ
ง. พระลอลลลาศคคอย	ไคลคคลา
งามคุดสีหลลลา	จากถ่า

๒. ขอใคที่ไม่มีสิ้มตัสีในประ เภทสิ้มตัสีอักษร ?

ก. ลุกไม้ใส่โถแกว	ลวนเศคเศแล้วสมใจจันค
สรวพคจคให้กิน	เสมอโคไม่ชคคขวาง
ข. เศภากอนขุนแผน	เจาขุนเศนเซาทองใน
ขุนชางนี้กระโร	พิมกไม่ใจชคคอง
ค. โคยน่าใจชื้อแท	บอกทานคากจริงเศ
บไคมารชา	
ง. หะชันคุดพคค	มาเศเมืองไคลคค
แปลกเศไปจัน	

๓. ข้อใดที่มีแต่คำกริยา ไม่มีคำคุณศัพท์เลยแม้แต่เพียงคำเดียว ?

- ก. ฟอกหาคและสาครหิน มิมีสิ้นมิสุดกาล
- ข. ในยามปัจจุบันอันร้อน เรืองมรมม่วงเค็ดเสาวคนธ์
- ค. เจียนม้วยควยเส้นหน่วงหนึ่ง
- ง. ปัญญาพาทีกั้นกัหนา

๔. ข้อใดที่มีคำตายทั้งหมด ?

- ก. ประลาภไปฏวาทา
- ข. ชีชะฉลาตลิกนิกคิต
- ค. มัคเคียวหยุกยีนเ็นจิคค
- ง. คีสนิทคิตนคัทคักกัก

คำสั่ง

อ่านโคลงบทนี้ให้เข้าใจแล้วตอบคำถามในข้อ ๕

เสื่อคาวคล่าขื่นไม้ มอง ชยัน

วังว่องไวฉับพลัน นั่ง ไม้

สัตว์โลกไกลกรายมัน ในรม

โจนยุคนักกักไค ชยักมกิมหลัง

๕. คำว่า ชย่า เป็นคำเอกโทษ มาจากคำว่า ชย้า ผู้แต่งเปลี่ยนวรรณยุกต์โทเป็นรูปวรรณยุกต์เอกเพราะอะไร ?

- ก. ต้องการให้มีสัมผัสที่ไพเราะน่าอ่าน
- ข. ต้องการคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอกมาใช้ให้ตรงตามบังคับของโคลง
- ค. เป็นการแต่งคำเพื่อความไพเราะน่าอ่าน
- ง. คำว่า ชย้า เขียนได้ ๒ แบบคือ ชย้า และ ชย่า

๖. โคลง ๔ สูกาพหนึ่งบทมีจำนวนคำตามลักษณะบังคับกี่คำ ?

- ก. ๒๔ คำ ข. ๓๐ คำ
- ค. ๓๒ คำ ง. ๓๔ คำ

๑๐. คำประพันธ์ข้อใดมีลักษณะฉันทลักษณ์เป็นกาพย์ยานี ๑๑ มากที่สุด ?

ก.	ทองกวาวกราวคอกแคง
ลำไยไม้ชุมกมัน	เชิงจำแคงแคงเที่ยงหัน
เคี่ยมตะเคียนเลี่ยนวังเวียง
ข.	เงาพามาอยู่ในน้ำ
ยังแถมความงามธรรมชาติ	งามล้ำแลเลิศเวหา
แห่งสาครกวยชวยงาม
ค.	คืนคานาหน้าเวือค
หลบหลั่นค้าย	หมกเลือกสั่นกาย
วนหวานพรุนใจ
ง.	สองนายเกลี้ยงกลาวพูด
ใครจะเอื้อมคิไค	วานเรศรทวนไท
เท่าเผาถ่านี่ พระเอย

๑๑. การแต่งกาพย์เห่เรือมีวิธีการแต่งอย่างไร ?

- ก. แต่งกาพย์ยานี ๑๑ หน้าหนึ่งบท แล้วแต่งโคลง ๔ สู่ภาพตามอีก ๑ บท
- ข. แต่งโคลง ๔ สู่ภาพ หน้าหนึ่งบท แล้วแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ตามอีก ๑ บท
- ค. นำโคลง ๔ สู่ภาพ มาแต่งประสมกับกาพย์ยานี ๑๑ จำนวนของโคลงและกาพย์จะมีบทกวีแล้วแต่ความสั้นยาวของเนื้อเรื่อง
- ง. แต่งโคลง ๔ สู่ภาพ นำก่อน ๑ บท แล้วแต่งกาพย์ยานี ๑๑ พรรณนาข้อความต่อไปอีกหลายบทจนจบใจความ

๑๒. บทประพันธ์ข้างล่างนี้ มีชื่อเรียกตามประเภทของฉันทลักษณ์ว่าอย่างไร ?

นกหวาหนางฉาย	คือกาวยรายพรายเพริศเพรา
เที่ยวกินดินล่าเนา	พาคู่เคล้าเฝ้าหมกกัน
นกหวาหนาเปรียบแถม	ครูเจลา
ทิวสายพรายคาวเพรา	เพริศหนา
เที่ยวกินดินล่าเนา	เคยอยู่
เคียงคู่เคล้าเฝ้าเหล่า	เก็บลิมเล็มกิน

ก. กาพย์เห่เรือ
 ข. กาพย์ห่อโคลง
 ค. กาพย์เห่เรือห่อโคลง
 ง. บทกาพย์ยานี ๑๑ และ โคลง ๔ สุภาพ ที่นำมาเขียนต่อกัน

๑๓. บทประพันธ์ข้างล่างนี้ มีชื่อเรียกตามประเภทของฉันทลักษณ์ว่าอย่างไร ?

เคียนแปกวันเพ็ญเจ้า	ยอมไปเซาพระพรราชา
รับศีลอย่างสีกา	ควยเจตนาจำนงใน
แดฟากสองฝั่งน้ำ	นบทบุรี
เกียรติกาษสวนศรี	เสียดขน
สูมาลัยสูมาลี	รสริน
แลเลหุชอชอน	ชดชอยบุธา

ก. กาพย์เห่เรือ
 ข. กาพย์ห่อโคลง
 ค. กาพย์เห่เรือห่อโคลง
 ง. บทกาพย์ยานี ๑๑ และ โคลง ๔ สุภาพ ที่นำมาเขียนต่อกัน

ขอเฉลยคำตอบแบบสอบถามก่อนเรียนและหลังเรียนของชุดการสอนชุดที่ ๑ เรื่อง
กายยเท และ กายยหอโคง

๑.	ก	ข	ค	ง
๒.	ก	ข	ค	ง
๓.	ก	ข	ค	ง
๔.	ก	ข	ค	ง
๕.	ก	ข	ค	ง
๖.	ก	ข	ค	ง
๗.	ก	ข	ค	ง
๘.	ก	ข	ค	ง
๙.	ก	ข	ค	ง
๑๐.	ก	ข	ค	ง
๑๑.	ก	ข	ค	ง
๑๒.	ก	ข	ค	ง
๑๓.	ก	ข	ค	ง

เอกสารฉบับที่ ๑

ศูนย์กิจกรรมที่ ๑

ลักษณะบังคับ ๕ อย่างของคำประพันธ์

คำสั่ง

๑. ให้นักศึกษาอ่านเอกสารฉบับที่ ๑ อย่างพิจารณาจนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง
๒. เนื้อหาของเอกสารฉบับที่ ๑ แบ่งออกเป็น ๑๑ ตอน แต่ละตอนจะประกอบด้วย
 - ๒.๑ เนื้อหาของบทเรียน
 - ๒.๒ แบบฝึกหัด
๓. ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดของแต่ละตอน โดยเขียนเครื่องหมาย + ทับตัวอักษรของข้อที่ถูกข้อที่สุด และเติมคำในช่องว่างให้มีความสมบูรณ์
๔. การทำแบบฝึกหัด ให้นักศึกษาทำในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรมที่ ๑
๕. เมื่อนักศึกษามีปฏิติกิจกรรมเสร็จแล้วให้เก็บข้อให้เรียบร้อยเหมือนเดิม ก่อนย้ายศูนย์กิจกรรม

แบบฝึกหัดที่ ๑

๑. จงพิจารณาคณะของกาพย์ยานี ๑๑ ในข้อ ๑ แล้วดูว่าคำประพันธ์ข้อใดมีลักษณะเป็นกาพย์ยานี ๑๑?

ก.	หากเจ้าลวงพอลอหลอก
เบียดยศคึกเถิกเจ้าเวาแด	จักมอกจงเชื่อใจแน่
หลอกพอลอแม่ไม่ดี
ข.	พี่ชมพี่ชยพลาง
เจ้าเขื่อนอายพี่ฤา	พี่ตามนางเจ้าไม่อื้อ
พี่ขอถามความจริงนาง

ตอนที่ ๒

๓. สัมผัส คือลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน ชนิดของสัมผัสที่ควรรู้จัก มีดังนี้คือ

ก. สัมผัสสระ	ข. สัมผัสอักษร
ค. สัมผัสนอก	ง. สัมผัสใน

ก. สัมผัสสระ ได้แก่คำที่มีเสียงสระพ้องกันตามมาตรา ถ้าเป็นคำที่มีตัวสะกดก็ต้องเป็นตัวสะกดในมาตราตัวสะกดแม่เดียวกัน

ตัวอย่าง คำสัมผัสสระที่มีเสียงสระพ้องกัน หรือมีเสียงสระเหมือนกัน เช่น
มา สัมผัสกับ สำ, ษา, หา, ชา, จา, ฆา

คือ สัมผัสกับ สี, พี่, หั้น, กวี, ปลี, ชี

ตัวอย่าง คำสัมผัสสระที่มีเสียงสระพ้องกันและมีตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น

มาศ สัมผัสกับ อาจ, ชาค, ชาติ, ฆาต

สิน สัมผัสกับ วิน, คั้น, นิล, จิน, วัน, ปริง

แบบฝึกหัดที่ ๒

๒. ข้อใด ไม่ใช่ สัมผัสสระ ?

- ก. ทรุ สัมผัสกับ ฐ
ข. ลาก สัมผัสกับ ทราก
ค. ชิค สัมผัสกับ ชุค
ง. ซา สัมผัสกับ หมา

ตอนที่ ๓

๒. สัมผัสอักษรหรือสัมผัสพยัญชนะ คือคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงเดียวกัน อาจจะมีลักษณะดังนี้ :-

๑. มีอักษรที่เป็นพยัญชนะต้นเป็นตัวเดียวกัน เช่น

สุว สัมผัสกับ สว ย นาง สัมผัสกับ นอง, หนึ่ง
คน สัมผัสกับ แคน จม สัมผัสกับ จวน

๒. คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะที่มีเสียงสูงต่ำเข้าคู่กันไค้หรือที่เรียกว่า อักษรคู่ เช่น

คน สัมผัสกับ ฆา, เขียว

ทอ สัมผัสกับ ฏอ

เฮฮา สัมผัสกับ ทุ,

สว สัมผัสกับ ฐ

๓. คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะความซุกเดียวกัน เช่น

ปลา สัมผัสกับ ปลอย, ปลอด

ทรา สัมผัสกับ ทรอง, ทรึง, ทรู

ชวา สัมผัสกับ ชาว, ไชว

ปราง สัมผัสกับ ปรำ, เป็รื่อง

แบบฝึกหัดที่ ๓

๓. ข้อใดที่ไม่ใช่ สัมพันธพจน์ คำที่ได้ศึกษามาในตอนที่ ๓ ?

- ก. กราว สัมผัสกับ กรู
 ข. แคน สัมผัสกับ ชุน
 ค. งวม สัมผัสกับ งอน
 ง. สีน สัมผัสกับ ริน

ตอนที่ ๔

ก. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสบังคับ ใดแก่สัมผัสที่ส่งและรับกันนอกวรรค
ตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์

แบบฝึกหัดที่ ๔

สำหรับตอนนี้ไม่มีแบบฝึกหัด เพราะนักศึกษาจะได้อ่านอย่างละเอียดใน
ศูนย์กิจกรรมต่อไป

ตอนที่ ๕

ง. สัมผัสใน เป็นสัมผัสไม่บังคับคือคำสัมผัสคล้องจองกันอยู่ภายในวรรค
เดียวกัน อาจเป็นสัมผัสสระ หรือ สัมผัสอักษรก็ได้ สัมผัสใหม่ ๒ ลักษณะ คือ

๑. เป็นสัมผัสที่อยู่ติดกัน เช่น ความดีศรีสง่า

ในข้อความนี้ มีสัมผัสสระ ที่เป็นสัมผัสอยู่ติดกัน คือ ดี กับ ศรี

มีสัมผัสอักษร ที่เป็นสัมผัสอยู่ติดกัน คือ ศรี กับ สง่า

๒. เป็นสัมผัสที่มีตัวอื่นมาคั่น เช่น

ว่างมา สายสาคร ได้ใจจรกระจางใจ
 ในข้อความนี้ มี สัมผัสสระที่มีคำว่า สาย คั่น คือ
 มา สัมผัสกับ สา
 มีสัมผัสอักษรที่มีคำว่า กระ คั่น คือ
 จร สัมผัสกับ ้าง

แบบฝึกหัดที่ ๕

๔. ให้ขีดเส้นโยงสัมผัสในประเภทสัมผัสสระลงในข้อความข้างล่างนี้
 คุณหาเจ้าจิ้งจอก
๕. ให้ขีดเส้นโยงสัมผัสในประเภท สัมผัสอักษร ลงในข้อความข้างล่างนี้
 คุณหาเจ้าจิ้งจอก

ข้อที่ ๖

ตัวอย่าง สัมผัสในที่เป็นสัมผัสอักษร

มองโลกด้านร้ายกลายกลับ ใจรับแต่เรื่องเคืองชุน
 เห็นอหวนาย วิกิรางทางบุญ ชีพวนวายแทแนมนอน

ตัวอย่าง สัมผัสในที่เป็นสัมผัสสระ

มองโลก^กด้าน^กร้าย^กกลา^กกลับ^ก

ใจ^กรับ^กแต่^กเรื่อง^กเคือง^กชุน^ก

เห็น^กอห^กนาย^กเว^กคร^กาง^กทาง^กบุญ^ก

ชี^กพ^กว^กน^กว^กาย^กแท^กแน^กอน^ก

แบบฝึกหัดที่ ๖

๖. ในเนื้อหา บทเรียน ตอนที่ ๖ สัมผัสใน คู่ที่มีตัวอเนกกัน
คือคำว่า.....สัมผัสกับคำว่า.....

ตอนที่ ๗

๘. คำคร, คำลหุ เป็นคำที่บังคับใช้เฉพาะร้อยกรองประเภทฉันท์ เท่านั้น
คำคร เป็นคำที่มีเสียงหนัก ไค้แก่

- ก. คำที่ประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก. กา เช่น สา, ที, ฐ
- ข. คำที่มีตัวสะกด เช่น รัก, กอก, จิ้ง, หยอก, เล่น
- ค. คำที่ประสมกับสระ อ่า ไอ โอ เอา เช่น ใฝ, เสา, นำ

แบบฝึกหัดที่ ๗

๗. ข้อใดที่มีแต่คำคร ?

- ก. จะปะกัปะสิมิฐระ
- ข. มาวันพรุ่งนี้จะปะ
- ค. มาวันนี้ไมไค้หรือ

ตอนที่ ๔

คำลหุ เป็นคำที่มีเสียงเบา ได้แก่

- ก. คำที่ประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก. กา เช่น จะ, สี, กุ
- ข. คำที่ไร้พยัญชนะตัวเดียว เช่น ก็, ณ, บ, ฐ

ตัวอย่าง พยางค์ที่ขีดเส้นใต้เป็นคำลหุ นอกนั้นเป็นคำครุ

ภาคพื้นพุนาวัญ

จวบแสนสุราดมรมย์

เนิ่นรายสลับสม

พิศะเพลินเจริญใจ

แบบฝึกหัดที่ ๔

๔. ข้อใดที่มีแต่คำลหุ ?

- ก. จะปะก็ปะสีมิชระ
- ข. มาวันพรวงนี้จะปะ
- ค. มาวันนี้ไม้โคหรือ

ตอนที่ ๕

คำเป็น คำตาย

คำเป็น ได้แก่

- ก. คำที่ประสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก. กา เช่น กา, สี, แม่
- ข. คำที่ประสมกับสระ อ่า ไอ โอ เอา เช่น ก่า, ไป, ไย, เส่า
- ค. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก, กน, กม, เกย, เกอว, เช่น วง, สน, ลม, เณย, ส้าว

คำตาย ไค่แก'

- ก. คำที่ประสมกับสระเสียงสั้นในมาตรา แม่ ก. กา เช่น กะ จิ, กุ
ข. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก, กค. กบ เช่น ฉก, คัก, กับ

แบบฝึกหัดที่ ๕

๕. ข้อใดที่มีคำตายทั้งหมด?
ก. สักวันหนึ่ง เธอจะคิดถึงฉัน
ข. ขาค้นแล้ว เธอจะรู้สึก
ค. คิดเถอะจะรักสักนิค

ตอนที่ ๑๐

๖. คำเอกคำโท เป็นคำที่ใช้กับร่ายกรองประเภท โคลง และ ร่าย เท่านั้น
คำเอก คือคำที่มีลักษณะ

- ก. พยางค์ที่มีไม้เอกบังคับทั้งหมด เช่น ออย่า, อยู่, ไได้
ข. พยางค์ที่เป็นคำตายทั้งหมดใช้แทนคำเอกได้ เช่น กาก, จิก, สัก, สบ
ค. คำเอกโทษ คือคำที่ไม่เคยใช้ไม้เอก แต่เอามาแปลงโดยเปลี่ยนวรรณยุกต์

มาเป็นเอก เช่น

- หญา เปลี่ยนเป็น ญา, คำว่า ญา เป็นคำเอกโทษ
เข้ม เปลี่ยนเป็น เคม, คำว่า เคม เป็นคำเอกโทษ
สร้าง เปลี่ยนเป็น ช่าง, คำว่า ช่าง เป็นคำเอกโทษ

คำโท คือคำที่มีลักษณะ

- ก. พยางค์ที่มีไม้โทบังคับ เช่น ย้ม, ซ้อย, ไม้
ข. คำโทโทษ คือคำที่ไม่เคยใช้ไม้โท แต่เอามาแปลงใช้โดยเปลี่ยนเป็น

วรรณยุกต์โท เช่น

ช่วย เปลี่ยนเป็น ฉวย, คำว่า ฉวย เป็นคำโทโทษ
 ทรม เปลี่ยนเป็น ถรม, คำว่า ถรม เป็นคำโทโทษ
 เล่น เปลี่ยนเป็น เหลน, คำว่า เหลน เป็นคำโทโทษ

ตัวอย่าง

	กระบือโคโสรอง	เหลือหลาย
	เขา <u>เชื่อม</u> เสียใจหาย	ชาค <u>ขวา</u>
	เล่ม <u>หลา</u> อาหารชาย	ริม <u>ปา</u>
	ดง <u>ลอง</u> ทอง <u>ทง</u> น้ำ	ปลัก <u>แฉก</u> กลาง <u>ทม</u>
<u>คำเอกโทษ</u>	คือคำว่า <u>เชื่อม</u> มาจากคำว่า <u>เชื่อม</u>	
<u>คำโทโทษ</u>	คือคำว่า <u>ขวา</u> มาจากคำว่า <u>ขวา</u>	
	<u>แฉก</u> มาจากคำว่า <u>แฉก</u>	
	<u>หลา</u> มาจากคำว่า <u>หลา</u>	

แบบฝึกหัดที่ ๑๐

อ่านบทประพันธ์แล้ว เติมคำในช่องว่างให้มีความสมบูรณ์

โก <u>ป่า</u> ชัน <u>เฉื่อย</u> แจ <u>ว</u>	กลาง <u>ก</u> ิน
ลูก <u>เมีย</u> เช <u>ีย</u> หาค <u>ิน</u>	ก <u>ก</u> เหล <u>น</u>
เห็น <u>คน</u> ก <u>น</u> ว <u>ิง</u> บ <u>ิน</u>	มิ <u>ช</u>
ชอก <u>ช</u> อน <u>ช</u> อน <u>ค</u> ัว <u>เร</u> น	พ <u>ม</u> ไม <u>สุ</u> ญ <u>ห</u> าย

๑๐. คำว่า เฉื่อย, กน และ ชอน จักว่าเป็นคำเอกไ้เพราะเป็นคำที่.....

- ๑๑. คำว่า นก จัดเป็นคำเอก ได้ เพราะ คำว่า นก เป็นคำ.....
-
- ๑๒. คำว่า ชู จัดเป็นคำเอก ได้เพราะเป็นคำเอกโทษ ที่เปลี่ยนรูปมาจากคำว่า.....
-
- ๑๓. คำว่า แจ้ว, เร็นและไม้ จัดเป็นคำโท เพราะเป็นคำที่.....
-
- ๑๔. คำว่า เหลน จัดว่าเป็นคำโทได้ เพราะ เป็นคำโทโทษที่เปลี่ยนรูปมาจากคำว่า....
-

ตอนที่ ๑๑

๓. คำนำ คำนำในร้อยกรองหมายถึง คำที่ใช้ขึ้นต้นสำหรับร้อยกรองบางประเภท เช่น กลอนแปดละคร ขึ้นต้นด้วย เมื่อั้น, บัดนั้น ฯลฯ

๔. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้เจิมท้ายวรรคบาง ท้ายบาทบาง ท้ายท่อนบาง เพื่อความไพเราะหรือเพื่อทำให้เต็มข้อความ เช่น

กล <u>เคื้อ</u> แม่ <u>หะ</u> หว่า <u>เจ้า</u>	เช่น <u>ปี</u> <u>ใหม่</u> แม่
มะ <u>หง</u> น <u>ประ</u> ปรา <u>นท</u> วี	ท <u>เวช</u> ไ <u>ท</u>
หอน <u>เห็น</u> มิ่ง <u>มา</u> ร <u>ศรี</u>	เส <u>มอ</u> ร <u>ษ์</u> พ <u>มา</u> นา
เร <u>ียม</u> ล <u>ม</u> บ <u>อก</u> ไ <u>ส</u> ไ <u>ส</u>	ค <u>ุ</u> ช <u>อน</u> ท <u>รวง</u> เช <u>็น</u>

คำว่า ใหม่แม่ และ มานา คือ คำสร้อย

๕. เสียงวรรณยุกต์ หมายถึงคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ทั้ง ๕ เสียง ตามอักษรวิธีเสียงวรรณยุกต์ เป็นลักษณะสำคัญที่บังคับใช้ในกลอนและกาพย์บางชนิด

สำหรับตอนนี้มีแบบฝึกหัด เพราะนักศึกษาจะได้ศึกษาอย่างละเอียดในศูนย์กลาง-
กรรม ต่อไป

กระต่ายคำคอมประจำศูนย์กิจกรรมที่ ๑

แบบฝึกหัดที่ ๑

๑. ก ข ค ง

แบบฝึกหัดที่ ๒

๒. ก ข ค ง

แบบฝึกหัดที่ ๓

๓. ก ข ค ง

แบบฝึกหัดที่ ๔

๔. คุณหว่าเจ้าจ้บร๋อง

๕. คุณหว่าเจ้าจ้บร๋อง

แบบฝึกหัดที่ ๖

๖. คำว่า สัมผัสกับคำว่า

แบบฝึกหัดที่ ๗

๗. ก ข ค ง

แบบฝึกหัดที่ ๘

๘. ก ข ค ง

แบบฝึกหัดที่ ๙

๙. ก ข ค ง

แบบฝึกหัดที่ ๑๐

๑๐. เพราะ

๑๑. กก เป็นคำ

๑๒. มาจากคำว่า

๑๓. เพราะ

๑๔. มาจากคำว่า

ศูนย์กิจกรรมที่ ๒

โคลง ๔ สุภาพและกาพย์ยานี ๑๑

คำสั่ง

๑. อ่านเอกสารฉบับที่ ๒ เรื่องโคลง ๔ สุภาพและกาพย์ยานี ๑๑
ให้เข้าใจ
๒. ทำแบบฝึกหัดท้ายเอกสารฉบับที่ ๒ โดย เขียนคำตอบลงในกระดาษ
คำตอบของศูนย์กิจกรรมที่ ๒

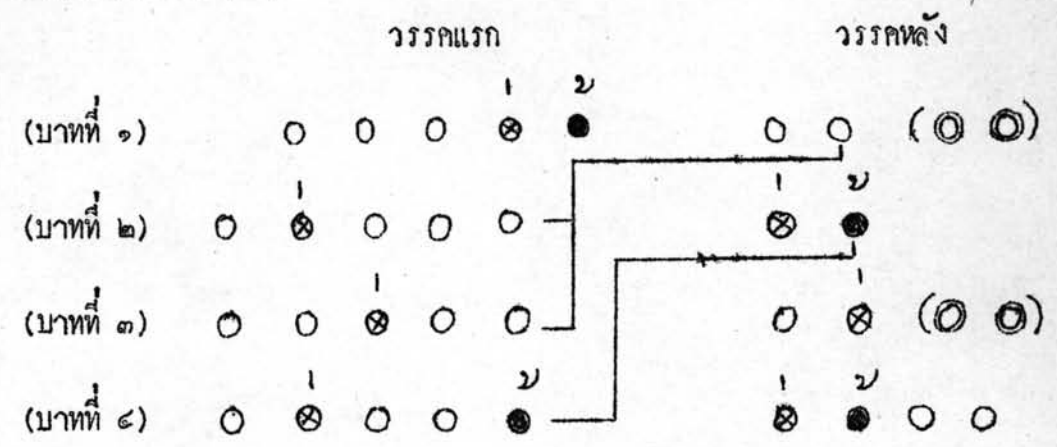
เอกสารฉบับที่ ๒

โคลง ๔ สุภาพ และ ภาพยานี ๑๑

โคลง ๔ สุภาพ ก่อนที่จะศึกษาเรื่องโคลง ๔ สุภาพ นักศึกษาจงพิจารณาแผนผัง
โคลง ๔ สุภาพและอ่านตัวอย่างโคลงข้างล่างนี้ก่อน ๑ เทียบ

ให้อ่านคำอธิบายในหน้าต่อไป โดยพิจารณาประกอบแผนผังและตัวอย่างโคลงข้างล่างนี้

แผนผังโคลง ๔ สุภาพ

○, ⊗, ●, ⊙ = หมายถึง ๑ คำ
┌───┐ = หมายถึง สัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับ

ตัวอย่างโคลง ๔ สุภาพ ที่แต่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (คัดจากลิลิตพระลอ)

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอ๋ย
เสียงยอมขอยศใคร	ทั่วหล้า
สองเขือพี่หลับไหล	ลิมต้น ฤาพี่
สองพี่คิดเองอุ	อย่าไถ่ถามเฝ้า

โคลง ๔ สุภาพ

โคลง ๔ สุภาพ มีลักษณะบังคับ ๒ อย่างคือ คณะ, พยางค์, สัมผัส, คำเอก คำโท, คำเป็น คำตาย, และคำสร้อย

๑. คณะ คณะของโคลง ๔ สุภาพ มีดังนี้คือ :-

โคลงบทหนึ่งมี ๔ บาท บาทละ ๒ วรรค คือวรรคแรกและวรรคหลัง

๒. พยางค์ โคลงบทหนึ่งมีจำนวนคำทั้งหมด ๓๐ คำ คือ ในบาทที่ ๑ บาทที่ ๒ และ บาทที่ ๓ จะมีจำนวนคำในวรรคแรก ๕ คำ วรรคหลัง ๒ คำ แต่ในบาทสุดท้าย วรรคแรก มีคำ ๕ คำ วรรคหลังมี ๔ คำ

๓. คำสร้อย คือคำที่แต่งเติมท้ายบาทของโคลง เพื่อให้ได้ความครบ ถ้าโคลงบาทใด ได้ความครบแล้วก็ไม่จำเป็นต้องเติมคำสร้อย คำสร้อยมีแห่งละ ๒ คำ ตำแหน่งที่กำหนด ให้เติมคำสร้อยคือ ท้ายบาทที่ ๑ และท้ายบาทที่ ๓ เช่น ที่เอ๋ย, ภาที่ เป็นต้น

๔. สัมผัส สัมผัสบังคับของโคลง ๔ สุภาพ เป็นสัมผัสสระ ซึ่งได้แก่คำที่มีสระพ้องกันตาม มาตรการ และถ้ามีตัวสะกดก็ต้องมีตัวสะกดเหมือนกัน

ในแผนผังเส้นโยงสีคำ คือสัมผัสบังคับของโคลง ๔ สุภาพ

ในตัวอย่างคำประพันธ์ สัมผัสบังคับ คือ

คำว่า ไถ สัมผัสกับคำว่า ไกร และ ไหล

คำว่า หล้า สัมผัสกับคำว่า อ้า

๕. คำเอกและคำโท

คำเอก คือคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอกอยู่ แต่จะใช้คำตายที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์แทนได้ ตำแหน่งของคำเอกในโคลง คือ ตำแหน่งที่เขียนด้วยเครื่องหมาย ⊗ ในแผนผัง มีทั้งหมด ๓ แห่ง

คำโท คือคำที่มีรูปวรรณยุกต์โท ตำแหน่งของคำโทในโคลงคือที่เขียนด้วย เครื่องหมาย ● ในแผนผัง มีทั้งหมด ๔ แห่ง

คำเอกในตัวอย่างโคลง คือคำว่า เลา, ย่อม, ทิว, ที่, คั่น, ที่, และอย่า
คำโทในตัวอย่างโคลง คือคำว่า อ่าง, หล้า, อ้า, และไค้ โคลงบทหนึ่ง
 จะต้องมีคำเอก ๗ และคำโท ๘ ตามตำแหน่งดังกล่าว นอกนั้นเป็นคำสุภาพอีก ๑๕ คำ
คำสุภาพ ก็คือคำธรรมดาไม่จำเป็นต้องเป็น เอก, โท จะเป็นเสียงวรรณยุกต์อะไรก็ได้
 ๖. คำเป็นคำตาย คำตายใช้แทนคำเอกได้ทุกแห่งที่บังคับเอก ไม่ว่าจะมีความ
 วรรณยุกต์อะไร ตัวอย่าง เช่น

วิหคเห็น <u>สุ</u> ทอง	เวหา
บาน <u>เ</u> เบิกโบกบินมา	แซ <u>ง</u> ของ
ชม <u>เห</u> ที่ <u>เ</u> นครา	ค <u>ด</u> อย <u>เ</u> เคลื่อน
เสียง <u>น</u> กเสียง <u>น</u> กร้อง	ร <u>า</u> ด <u>า</u> บ <u>ร</u> ร <u>ล</u> ง ๗

(กาพย์เห่เรือนายฉันทน์ ชาวโล)

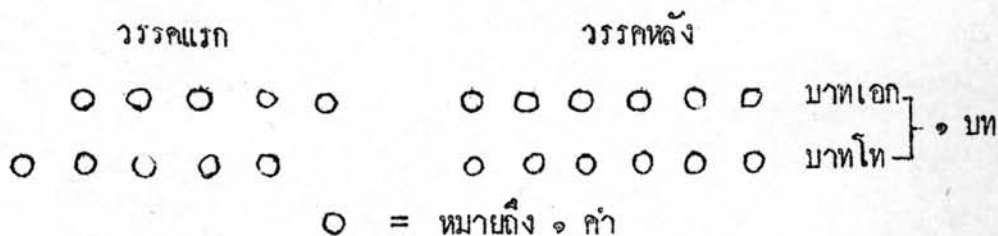
คำที่ขีดเส้นใต้คือคำตายที่ไ้แทนคำเอก

หมายเหตุ คำตายที่ไ้แทนคำเอกจะต้องเป็นคำตายที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์
กาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ มีลักษณะบังคับ ๓ อย่างคือ คณะ, พยางค์ และสัมผัส

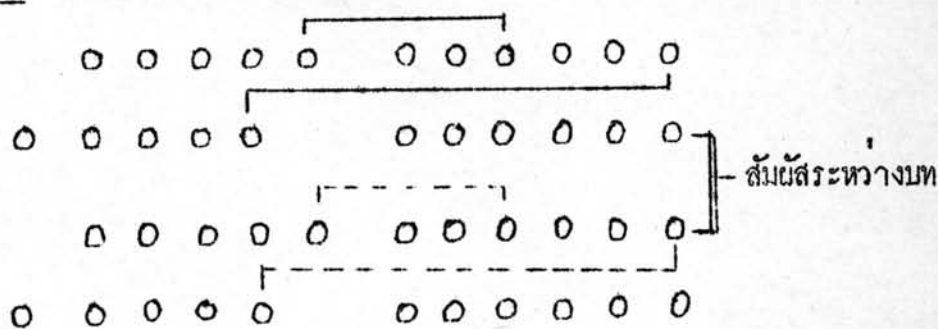
๑. คณะ คณะของกาพย์ยานี ๑๑ มีดังนี้คือ

กาพย์บทหนึ่งมี ๒ บาท บาทที่ ๑ เรียกว่า บาทเอก บาทที่ ๒ เรียกว่า บาทโท
 แต่ละบาทมี ๒ วรรค คือวรรคแรกและวรรคหลัง กังแผนผัง คือ

๒. พยางค์ หรือคำ ในวรรคแรกของกาพย์ยานีมี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ เป็นเช่นนี้ ทั้งบาทเอกและบาทโท ฉะนั้นจึงนับจำนวนคำได้บาทละ ๑๑ คำ

๓. สัมผัส สัมผัสบังคับหรือสัมผัสนอกของกาพย์ยานี มี ๓ แห่ง ดังแผนผัง คือ

—, ≡ = หมายถึง สัมผัสนอก

ตัวอย่าง

กาพย์ยานีได้นำ
วรรคหน้าห้าคำหมาย
ครุฑหุ่น
สัมผัสต้องจักแจ้ง

สิบเอ็ดคำจำอย่าคลาย
วรรคหลังหกยกแสดง
ไม่สำคัญอย่าระแวง
ให้ถูกต้องตามวิธี

(กำชัย ทองหล่อ)

แบบฝึกหัดประจำศูนยกิจกรรมที่ ๒

โคลง ๘ สุภาพ และภาพย้านี้ ๑๑

คำสั่ง

เมื่อนักศึกษาอ่านเอกสารฉบับที่ ๒ เรื่องโคลง ๘ สุภาพ และภาพย้านี้ ๑๑
เข้าใจดีแล้ว ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดประจำศูนยกิจกรรม ในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัด
ประจำศูนยกิจกรรมที่ ๒ ของนักศึกษา

กระดาษคำตอบแบบฝึกหัดประจำศัณยกิจธรรมที่ ๒

โคลง ๔ สุภาพ และกาพย์ยานี ๑๑

๑. จงอ่านคำประพันธ์แล้วเติมคำในช่องว่างของข้อ ก, ข, ค, และ ง. ให้อ่านมีความสมบูรณ์

ชมโฉมสมพาสแก้ว	โนยนา
พลัดพรากจากชานา	ชั้นสี่
นักปราชญ์ยอมแค้นมา	ในโลก
เล่ห์ทางอย่างนี้	ชอบควยเวียนทำ

(นิราศธารโศกของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร)

ก. คำที่เป็นคำเอก และใช้วรรคยกคำเอก ตรงตามลักษณะบังคับของโคลง ๔ สุภาพ คือคำว่า.....

ข. คำที่เป็นคำเอก ตามลักษณะบังคับแต่ผู้แต่งใช้คำตายแทนคือคำว่า.....

ค. คำที่เป็นคำโท ตรงตามลักษณะบังคับของโคลง ๔ สุภาพ คือคำว่า.....

ง. โคลง ๔ สุภาพ ข้างบนนี้มีคำสร้อยหรือไม่ ?

.....

๒. โยงสัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับของโคลง ๔ สุภาพข้างล่างนี้

ชมโฉมสมพาสแก้ว	ไฉนนา
พลัดพรากจากชชชช	ขึ้นขึ้น
นักปราชญ์ยอมแตงมา	ในโลก
เล่ห์ทางอย่างนี้	ชอบด้วยเวรเฆทำ

๓. เลือกคำต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้มีสัมผัสตามลักษณะบังคับและให้ได้ใจความเหมาะสมที่สุด

วาว	สี	ซ้อง
กลาค	ก่อง	หาว
แวน		

เสียงสาธุแซ _____	กึกก _____ ปรุพี
แจ่มแจ่มควยแสง _____	ที่สาคส่วยออยพรายพราว
การาคาระคาษ _____	ก็เกิดอน _____ อยู่กลาง _____
แวนแวนวิษั _____	แวนแวน _____ ะวามไว

๘. อานาภายยานี้ ๑๑ ข้างล่างนี้แล้วปฏิบัติตามคำสั่งในข้อ ก. และ ข.

ปลาทรายว่ายเคียงคู่	เคล้ากันอยู่คงามดี
แก่งทางเห็นที่	เห็นปลาเคล้าเศร้าใจจร
หางไกว้วยแหวกว่าย	หางไกวคล้ายไม่มีหงอน
คิกอนงคองคเฮอร์	ผมประบ่าอาเอี่ยมไร

(บทเหเรือของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์)

ก. ขีดเส้นโยงสัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับของภาพยานี้ ๑๑ โดยชี้กลงไปในคำประพันธ์ข้างบนนี้

ข. สัมผัสระหว่างบทของคำประพันธ์ข้างบนนี้คือ คำว่าอะไร

ตอบ สัมผัสระหว่างบทของคำประพันธ์ข้างบนนี้คือ

คำว่า.....สัมผัสกับคำว่า.....

เอกสารฉบับที่ ๑ศูนย์กิจกรรมที่ ๑คำปรึกษาประเภทกายเห็นและกายหือโคลงคำสั่ง

๑. ก่อนที่จะเรียนบทเรียนให้นักศึกษาอ่านคำสั่งนี้แจ้งในการเรียนบทเรียนให้เข้าใจ
๒. ศึกษาบทเรียนและทำแบบฝึกหัดตามคำสั่ง โดยเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของศูนย์กิจกรรมที่ ๑
๓. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ให้เก็บเอกสารและสิ่งของให้เรียบร้อยตามเดิม

คำชี้แจงในการเรียนบทเรียน

๑. ให้นักศึกษาเรียนบทเรียนในหน่วยที่ ๓ ตั้งแต่กรอบที่ ๑ เรื่อยไปจนถึงกรอบที่ ๑๕ ตามลำดับ และปฏิบัติตามคำสั่งในบทเรียนอย่างเคร่งครัด (ในบทเรียน ก. หมายถึงกรอบ)
๒. คำเฉลยของแบบฝึกหัดจะอยู่ส่วนกลางของแต่ละกรอบ ให้นักศึกษาใช้กระดาษปิดคำเฉลยไว้ในขณะที่ทำ จะเปิดคำเฉลยตรวจดูเมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อยแล้วเท่านั้น
๓. ในการตรวจคำตอบของแบบฝึกหัดของแต่ละกรอบ ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดฝึกให้ ทำความเข้าใจใหม่ให้ถูกต้อง แต่จะต้องไม่กลับมาเติมหรือแก้ไขคำตอบเดิมของตนเอง ให้ผ่านไปศึกษากรอบต่อไป
๔. การเรียนแบบนี้ นักศึกษาต้องมีความซื่อสัตย์และมั่นใจในตัวเอง อย่าแอบดูเฉลยก่อนตอบ เพราะจะทำให้นักศึกษาไม่ได้รับความรู้จากบทเรียนนี้เลย
๕. พร้อมแล้ว ให้หยิบกระดาษแข็งที่วางอยู่ปิดคำเฉลยไว้ที่ละข้อ ทุกข้อ และเริ่มเรียนได้

เอกสารฉบับที่ ๓

คำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง

<p>ก. ๑</p>	<p>สิ่งที่จะได้เรียนในตอนที่ ๓ คือ เรื่องคำประพันธ์ประเภท<u>กาพย์เห่</u> <u>และกาพย์ห่อโคลง</u> จะขอเริ่มเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้เลยนะ พร้อมทั้งจะเรียน แล้วใช่ไหม</p>
<p>ก. ๒</p>	<p><u>กาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง</u> เป็นคำประพันธ์ประเภทที่กวีนำเอา <u>กาพย์ยานี ๑๑</u> มาแต่งสลับกับ<u>โคลง ๔</u> สุภาพ ซึ่งมีวิธีการแต่งสลับกันหลาย วิธีดังที่จะได้ศึกษาในกรณต่อไป</p>

ก. ๓ ในอันดิมแรกจะชอกล่าวถึงคำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่กอน
 คำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่ มีชื่อเรียกหลายอย่าง คือ กาพย์เห่ กาพย์เห่เรือ ,
 บทเห่ หรือ บทเห่เรือ แต่ในที่นี้เราจะไม่สนใจละนะ ว่าทำไมหนอจึงมีชื่อเรียก
 มากมาย เราจะสนใจแต่เพียงว่า เขาแต่งคำประพันธ์ประเภทนี้อย่างไร ?
 เรามาลองอ่านและพิจารณากาพย์เห่เรือสักเรื่องกันก่อน

เรือชายฉมิ่งไม้	มีพรหม
วิมหาสารคันธ	กลิ่นเกลี้ยง
เปล็กกอกออกแถมกัน	ชูช่อ
หอมหื่นรสเพียง	กลิ่นเนื่อนวนาง
เรือชายฉมิ่งไม้	วิมหาไสวหลากหลายพรหม
เปล็กกอกออกแถมกัน	ส่งกลิ่นเกลี้ยงเพียงกลิ่นสมร
ชมดวงพวงนางแย้ม	บานแสดมแย้มเกสร
คึกความยามบังอร	แย้มโอษฐ์ยิ้มพรำพราชม
จำปาหนาแน่นเนื่อง	คลี่กลีบเหลืองเรืองอร่าม
คึกคึกถึงนงราม	ผิวเหลืองกว่าจำปาทอง

ลองทบทวนความรู้กันดูหน่อยซิ

- ก. คำประพันธ์ของกาพย์เห่เรือในกรอมที่ ๓ ทั้งหมดมี.....บท
- ข. คำประพันธ์บทแรกของกาพย์เห่เรือในกรอมที่ ๓ เป็นคำ
 ประพันธ์ที่ เรียกว่า
- ค. คำประพันธ์บทหลัง ๆ ของกาพย์เห่เรือในกรอมที่ ๓ เป็นคำ
 ประพันธ์ที่ เรียกว่า

เฉลย

- ก. ๔ บท
 ข. โคลง ๔ สุภาพ
 ค. กาพย์ยานี ๑๑

ก. ๔ จากกาพย์เห่ในกรอบที่ ๓ นักศึกษาจะพบว่า กาพย์เห่เรือ จะต้อง
 แต่งโคลง ๔ สุภาพ ก่อนหนึ่งบท แล้วแต่งกาพย์ยานี พรรณนาข้อความต่อไปอีก
 หลายบทจนจบใจความที่กวีต้องการ กาพย์เห่เรือในกรอบที่ ๓ มีกาพย์ยานี เพียง
 ๓ บท เท่านั้น แต่นักศึกษาจะแต่งกาพย์เห่เรือ อาจจะมีกาพย์ยานีมากกว่า
๓ บท ก็ได้ เพราะวิธีการแต่งกาพย์เห่เรือ ทางฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ไม่
จำกัดจำนวน บทกาพย์ยานีที่แต่งตามโคลง

<p><u>เฉลย</u></p> <p>๑. ก. ใช่ ๒. ก. ใช่ ๓. ข. ไม่มี</p>																
<p>ก. ๖ นักศึกษาตรวจคำตอบแล้วใช่ไหม คำตอบถูกหมดแสดงว่า เก่งมาก แต่ถายังตอบถูกไม่หมดไม่เป็นไร อาจจะปลั่งเผือกก็ได้ ลองกลับไปพิจารณาข้อที่ตอบพลาดในกรอบที่ ๕ อีกทีซี ถ้าเข้าใจหมดแล้ว ก็ศึกษารอบต่อไป</p>																
<p>ก. ๗ จากกรอบที่ ๕ จะขอสรุปนิมิตลักษณะของภาพให้ให้นักศึกษาไว้เพิ่มเติมอีก ๒ ข้อ คือ</p> <p>๑. ภาพนี้เห็นเรือไม่ตองมีสัมพันธ์ระหว่างบทโคลงและบทกาพย์</p> <p>๒. เนื้อความของโคลงและกาพย์บทแรกจะมีความคล้ายคลึงกัน</p>																
<p>ก. ๘ นักศึกษาลองอ่านและสังเกตคำขึ้นต้นของ โคลงและกาพย์ยานี ที่ครูคัดตอนมาจากภาพนี้ เรือของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">แก่งไก่มั่นเนื้อ</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">นพคุณ พี่เอย</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">หอมยี่หรรสร้อน</td> <td style="text-align: center;">เฉียบร้อน</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ชายโคกบริโภคนกยูง</td> <td style="text-align: center;">พิศวาส หวังนา</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">แรงอยากยอหัตถ์ชอน</td> <td style="text-align: center;">อกให้หวานแสง</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">มีสินแก่งแก้วตา</td> <td style="text-align: center;">หอมยี่หรรสร้อนแรง</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ชายโคกโคกคลื่นแก่ง</td> <td style="text-align: center;">แรงอยากให้ไผ่ขึ้นหา</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ยาใหญ่ใส่สารพัด</td> <td style="text-align: center;">วางจวนจึกหลายเหลือตรา</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">รศคักย่น้ำปลา</td> <td style="text-align: center;">ยี่มั่นล้ำยาหวานใจ</td> </tr> </table> <p>คำแรกที่ขึ้นต้นบทกาพย์ยานีบทแรกและบทโคลง เหมือนกันหรือไม่</p> <p>ก. เหมือน ข. ไม่เหมือน</p>	แก่งไก่มั่นเนื้อ	นพคุณ พี่เอย	หอมยี่หรรสร้อน	เฉียบร้อน	ชายโคกบริโภคนกยูง	พิศวาส หวังนา	แรงอยากยอหัตถ์ชอน	อกให้หวานแสง	มีสินแก่งแก้วตา	หอมยี่หรรสร้อนแรง	ชายโคกโคกคลื่นแก่ง	แรงอยากให้ไผ่ขึ้นหา	ยาใหญ่ใส่สารพัด	วางจวนจึกหลายเหลือตรา	รศคักย่น้ำปลา	ยี่มั่นล้ำยาหวานใจ
แก่งไก่มั่นเนื้อ	นพคุณ พี่เอย															
หอมยี่หรรสร้อน	เฉียบร้อน															
ชายโคกบริโภคนกยูง	พิศวาส หวังนา															
แรงอยากยอหัตถ์ชอน	อกให้หวานแสง															
มีสินแก่งแก้วตา	หอมยี่หรรสร้อนแรง															
ชายโคกโคกคลื่นแก่ง	แรงอยากให้ไผ่ขึ้นหา															
ยาใหญ่ใส่สารพัด	วางจวนจึกหลายเหลือตรา															
รศคักย่น้ำปลา	ยี่มั่นล้ำยาหวานใจ															

เฉลย

ข. ไม่เหมือน

ก. ๘ คำตอบกรอบที่ ๕ ข้อ ๓ กล่าวว่า " คำขึ้นต้นของบทกาศยบทแรกใช้คำเดียวกับคำขึ้นต้นของบทโคลง คือ คำว่า เรือ คำตอบกรอบที่ ๔ ทำให้พบว่า " คำขึ้นต้นของบทกาศยบทแรกและคำขึ้นต้นบทโคลงในภาพยเหตอนนี้ ใช้คำต่างกัน "

เราจึงสรุปได้ว่า " คำขึ้นต้นบทกาศยบทแรกและคำขึ้นต้นบทโคลงจะใช้คำเดียวกันหรือใช้คำต่างกันได้ก็ " "

แต่มีข้อที่น่าสังเกตจากการอ่านภาพยเหเรือหลาย ๆ ส่วนวน พบว่า กวี นิยมแต่งภาพยเหเรือโดยให้คำขึ้นต้นบทโคลงและบทกาศยบทแรกเป็นคำ ๆ เดียวกัน

ก. ๑๐ การแต่งโคลง ๔ สุภาพ และภาพยยานี ๑๑ ประสมกัน เป็นคำประพันธ์ประเภทภาพยเหเรือ นั้น นักศึกษาก็ได้เรียนมาแล้ว ต่อไปนี้จะเป็นเรื่องของภาพยเหโคลง การแต่งภาพยเหโคลงมี ๒ วิธี คือ

๑. แต่งภาพยยานี ๑๑ ก่อน • บท แล้วแต่งโคลง ๔ สุภาพ ตามอีก • บท
๒. แต่งโคลง ๔ สุภาพ ก่อน • บท แล้วแต่งภาพยยานี ตามอีก • บท

โดย

๑. ข ไม่ใช้

๒. ก ใช้

๓. ก ใช้

ก. ๑๒ ภาพย่อก็อดลงอีกประเภทหนึ่งแต่งโคลง ๔ สุภาพน่าก่อน ๑ บท
แล้ว แต่งภาพย่ยานี้ ๑๑ ตามอีก ๑ บท อ่านและสังเกตร้อยอย่างเดียวกันนะ

ล่ำควนเอยกวนสิน	เล่นหา
ชาติใหม่มาปรารภนา	โศกซ้ำ
เข็ชหลามชวักปล่า	วสานสั่ง
ทุกแผนดินฟ้าซ้ำ	เจ็บล่ำอย่าสลาย
ล่ำควนควรรดาเจ้า	รารเพชฌาตคณาจรหาร
เจ็บไว้ในวิญญาน	อวสานดินฟ้าอย่าหายเลย

(สุกัณฐมาตย์มัลย์โศก ของ อังคาร กัลยาณพงศ์)

นักศึกษาระખว่าภาพย่อก็อดลงที่แต่งวิธีนี้ ต่างกับภาพย่อก็อดลงใน
ก. ๑๑ แต่เพียงว่าใน ก. ๑๑ แต่งภาพย่ยานี้ ๑๑ ก่อน แล้วแต่งโคลง ๔ สุภาพ
ตาม ใน ก. ๑๒ แต่งโคลง ๔ สุภาพก่อนแล้วแต่งภาพย่ยานี้ ๑๑ ตามส่วน
ลักษณะจันท์ลักษณะอื่น ๆ เหมือนกันทุกอยาง

ก. ๑๓ จากข้อสังเกตใน ก. ๑๑ และ ก. ๑๒ เราพอจะสรุปลักษณะ
ฉันทลักษณ์ของกาพย์ห่อโคลงทั้ง ๒ แบบ ได้ว่า

" ในการแต่งกาพย์ห่อโคลง จะต้องแต่งให้เนื้อความของ กาพย์
และโคลงแต่ละคู่มีความคล้ายคลึงกัน "

และก่อนที่จะทดลองทำแบบฝึกหัดในกรอบต่อไป กรุณาให้ข้อสังเกตด้านความนิยม
ของกวีในการแต่งกาพย์ห่อโคลงเพิ่มเติมสัก ๒ ข้อ คือ

๑. คำขึ้นต้นของกาพย์ห่อโคลงแต่ละคู่ อาจจะเหมือนหรือไม่เหมือนกันก็ได้
แต่ที่นิยมกันนั้น มักจะใช้คำ ๆ เดียวกัน ขึ้นต้นบทกาพย์และบทโคลง

๒. โดยทั่วไป กาพย์ห่อโคลงทั้ง ๒ แบบจะไม่มีสัมผัสระหว่างบทแต่กวี
อาจจะแต่งบทประพันธ์ของตนให้มีสัมผัสระหว่างบทก็ได้ ถือว่าทำให้ไพเราะขึ้น
เช่น

อาอมรแม่แม่	เมขลา
เชื่องหลีกอสูรมา	ยัญเฝ้า
สมเฝ้าบรมมรา	จีนินาถ เทอญแม่
ถนนมพระองค์ปกเกล้า	ทูลมาประชากร
อาพระอมรองค์	อนงค์เมขลาขับสร
เชื่องลระสูรจร	พิทักษ์บาทราจินัย
(กาพย์ห่อโคลงของ ม.จ. เฝือก)	

ก. ๑๔ นักศึกษาได้เรียนรู้ลักษณะฉันทลักษณ์ของกาพย์ห่อโคลงแล้ว พอจะสรุป
ได้ว่า

คำประพันธ์ประเภทที่แต่งโดยใช้กาพย์ยานี ๑๑ และโคลง ๔ สุภาพ
ประสมกันที่เรียกว่า กาพย์ห่อโคลง มีวิธีแต่ง _____ วิธี

เฉลย

๒ วิธี

ก. ๑๕ ภาพหรือโคลงคู่ใดมีลักษณะฉันทลักษณ์ ตรงตามบังคับมากที่สุด

ก. ซอ^๑นกลี^๒นง^๓ซอ^๔ไ^๕ว เค^๖ียม^๗ทุ^๘ก^๙เพล^{๑๐}า โ^{๑๑}ณ^{๑๒}มิ^{๑๓}พ^{๑๔}ย^{๑๕}ก^{๑๖}ว^{๑๗}า^{๑๘}ม^{๑๙}ป^{๒๐}เ^{๒๑}า ท^{๒๒}ล^{๒๓}ง^{๒๔}ร^{๒๕}า^{๒๖}ร^{๒๗}ัก^{๒๘}น^{๒๙}าง^{๓๐}แ^{๓๑}ก^{๓๒}ว ซอ^{๓๓}น^{๓๔}กลี^{๓๕}น^{๓๖}ท^{๓๗}ว^{๓๘}ร^{๓๙}ถ^{๔๐}า^{๔๑}เจ^{๔๒}า เจ^{๔๓}็บ^{๔๔}ไ^{๔๕}ว^{๔๖}ใ^{๔๗}น^{๔๘}ว^{๔๙}ิ^{๕๐}ญ^{๕๑}ญ^{๕๒}า^{๕๓}	ใ^{๕๔}น^{๕๕}ม^{๕๖}ห^{๕๗}ง^{๕๘}า^{๕๙} ท^{๖๐}อม^{๖๑}ถ^{๖๒}า ไ^{๖๓}ป^{๖๔}เ^{๖๕}ล^{๖๖}ว ท^{๖๗}ัง^{๖๘}โ^{๖๙}ล^{๗๐}ก ป^{๗๑}เ^{๗๒}ล^{๗๓}า^{๗๔}เก^{๗๕}อ^{๗๖}ละ^{๗๗}เม^{๗๘}อ^{๗๙}เ^{๘๐}น ร^{๘๑}าว^{๘๒}เพ^{๘๓}ช^{๘๔}ร^{๘๕}ษ^{๘๖}า^{๘๗}ต^{๘๘}ณ^{๘๙}ก^{๙๐}า^{๙๑}จ^{๙๒}ป^{๙๓}ระ^{๙๔}ห^{๙๕}าร อ^{๙๖}ว^{๙๗}ส^{๙๘}า^{๙๙}น^{๑๐๐}ก^{๑๐๑}ิ^{๑๐๒}น^{๑๐๓}ฟ^{๑๐๔}้า^{๑๐๕}ย^{๑๐๖}า^{๑๐๗}ห^{๑๐๘}าย^{๑๐๙}เ^{๑๑๐}ย
ข. บ^๑า^๒ท^๓าง^๔ค^๕ัน^๖าง^๗ท^๘ัง^๙ค^{๑๐}ู น^{๑๑}ี^{๑๒}ว^{๑๓}น^{๑๔}อ^{๑๕}ย^{๑๖}สร^{๑๗}ร^{๑๘}อย^{๑๙}ส^{๒๐}ม^{๒๑}ส^{๒๒}า บ^{๒๓}า^{๒๔}ท^{๒๕}าง^{๒๖}ค^{๒๗}ท^{๒๘}ัง^{๒๙}ค^{๓๐}ู^{๓๑}ท^{๓๒}อง ช^{๓๓}ม^{๓๔}แ^{๓๕}ต^{๓๖}บ^{๓๗}น^{๓๘}เก^{๓๙}ศ^{๔๐}า น^{๔๑}ี^{๔๒}ว^{๔๓}ก^{๔๔}ล^{๔๕}ม^{๔๖}ส^{๔๗}ม^{๔๘}ล^{๔๙}ัก^{๕๐}ข^{๕๑}ณ^{๕๒}า ฉ^{๕๓}ม^{๕๔}ฉ^{๕๕}ี^{๕๖}น^{๕๗}ร^{๕๘}าง^{๕๙}ของ^{๖๐}เจ^{๖๑}า	ค^{๖๒}ู^{๖๓}ก^{๖๔}ัง^{๖๕}ว^{๖๖}ม^{๖๗}ค^{๖๘}า^{๖๙}น^{๗๐}ก^{๗๑}า^{๗๒}ย^{๗๓}า ร^{๗๔}ู^{๗๕}บ^{๗๖}ของ^{๗๗}เจ^{๗๘}า^{๗๙}เพ^{๘๐}ร^{๘๑}า^{๘๒}ค^{๘๓}ร^{๘๔}บ^{๘๕}ก^{๘๖}ร^{๘๗}ัน เค^{๘๘}ื่อ^{๘๙}น^{๙๐}ต^{๙๑}า ค^{๙๒}ร^{๙๓}า^{๙๔}บ^{๙๕}เท^{๙๖}า น^{๙๗}ว^{๙๘}ล^{๙๙}น^{๑๐๐}ิม เพ^{๑๐๑}ริ^{๑๐๒}ศ^{๑๐๓}พ^{๑๐๔}ร^{๑๐๕}อ^{๑๐๖}ม^{๑๐๗}ส^{๑๐๘}ม^{๑๐๙}ค^{๑๑๐}ว

เฉลย

ข้อ ข.

กระดาษคำตอบประจำศูนย์กิจกรรมที่ ๓
 เอกสารฉบับที่ ๓
 คำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง

คำสั่ง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย + ทับตัวอักษรของข้อที่ถูกคองที่สุด และ
 เติมคำในช่องว่างให้มีความสมบูรณ์

<p>ก.๓</p> <p>ก. คำประพันธ์ของกาพย์เห่เรือในกรอบที่ ๓ ทั้งหมดมี.....บท</p> <p>ข. คำประพันธ์บทแรกของกาพย์เห่เรือในกรอบที่ ๓ เป็นคำประพันธ์ ที่เรียกว่า.....</p> <p>ค. คำประพันธ์บทหลังๆของกาพย์เห่เรือในกรอบที่ ๓ เป็นคำประพันธ์ ที่เรียกว่า.....</p>						
<p>ก. ๕</p> <table data-bbox="439 1287 1097 1512"> <tbody> <tr> <td>๑. ก. ไช</td> <td>ข. ไม่ไช</td> </tr> <tr> <td>๒. ก. ไช</td> <td>ข. ไม่ไช</td> </tr> <tr> <td>๓. ก. มี</td> <td>ข. ไม่มี</td> </tr> </tbody> </table>	๑. ก. ไช	ข. ไม่ไช	๒. ก. ไช	ข. ไม่ไช	๓. ก. มี	ข. ไม่มี
๑. ก. ไช	ข. ไม่ไช					
๒. ก. ไช	ข. ไม่ไช					
๓. ก. มี	ข. ไม่มี					
<p>ก.๔</p> <table data-bbox="533 1635 1097 1716"> <tbody> <tr> <td>ก. เหมือน</td> <td>ข. ไม่เหมือน</td> </tr> </tbody> </table>	ก. เหมือน	ข. ไม่เหมือน				
ก. เหมือน	ข. ไม่เหมือน					

ก.๑๑

๑. ก. ไซ

ข. ไม่ไซ

๒. ก. ไซ

ข. ไม่ไซ

๓. ก. ไซ

ข. ไม่ไซ

ก.๑๔

คำประพันธ์ประเภทที่แต่งโดยไชภาพยยามี ๑๑ และโคลง ๔ สุภาพ
ประสมกันที่เรียกว่า ภาพยหอโคลง มีวิธีแต่ง.....วิธี

ก.๑๕

ก.

ข.

ศูนย์กิจกรรมที่ ๔

เอกสารฉบับที่ ๔

หน่วยงานการอ่านภาพยนตร์และภาพยนตร์โคลง

คำสั่ง

- ๑. ให้นักศึกษาเตรียมเอกสารฉบับที่ ๔ ไว้ให้พร้อม
- ๒. ให้หัวหน้ากลุ่ม กลุ่มสี่ขาว เพื่อเปิดเครื่องบันทึกเสียง
- ๓. ฟังการอ่านทำนองเสนาะตามเนื้อความในเอกสารชุดที่ ๔
- ๔. ปฏิบัติตามคำสั่งที่รับฟังจากเทปอย่างเคร่งครัด
- ๕. เมื่อฟังเทปบันทึกเสียงจบแล้ว ให้กลุ่มสี่น้ำเงิน เพื่อเปิดเครื่อง
- ๖. กลุ่มสี่แดง เพื่อเปิดเครื่องบันทึกเสียงให้เทปกลับไปสู่จุดเริ่มต้นของเรื่อง
- ๗. ให้อ่านเทปหมุนกลับจนหมดความ เมื่ออ่านเทปหยุดหมุนแล้วให้หัวหน้า กลุ่มสี่น้ำเงิน เพื่อเปิดเครื่องอีกครั้งหนึ่ง
- ๘. เก็บเอกสารและสิ่งของต่าง ๆ ให้เรียบร้อยเหมือนเดิมก่อนย้ายศูนย์กิจกรรม
- ๙. เมื่อเข้าใจคำสั่งแล้ว ให้หัวหน้ากลุ่ม กลุ่มสี่ขาว และเริ่มเรียนได้

ตอนหนึ่งของภาพยนตร์โคลง นิราศธารทองแดง

พระนิพนธ์

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

เกลื่อนกรูหมุ่จตุรงค์	เป็นกันกงเรียมเรียงไป
ทรงช้างระวางใน	เทพีลาหลังคาทอง
เกลื่อนกรูหมุ่แห่หอม	เรียงไสว
เสด็จพุดตาลทอง ไกล	หว่างเซื้อง
ทรงช้างระวางใน	มีชื่อ
เทพีลาเยื้อง	ย่างแทนหลังคี่

เครื่องสูงเพราเพริศพราย	ชมชมสายชายขวาเคียง
ธงไชยธงฉานเรียง	ปีกลองชนะตะเคองครีม
กลองทองตีกรุมครีม	เคียวเรียง
ทาทะเคิง เคิงเสียง	ครุมครีม
เสียงปี่เรื้อยเพียง	การะเวก
แตรนแตรนแตรฝรั่งชน	หุหุเสียงสังข์

ตอนหนึ่งของภาพเขียนเรือ

พระนิพนธ์

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์

เหชมเรือกระบวน

ปางเสด็จประเวศคาว

ทรงรัตนพิमानไชย

พริ้งพร้อมพวกพลไกร

เรือกระบวนคันแพ้ว

ชลาลัย

กิ่งแก้ว

แห่นแห

เพริศพริ้งพายทอง ฯ

(๑)	พระเสด็จโดยแกนชล
กิ่งแก้วแพ้วพรธมฉาย	ทรงเรือคันทงามเนียดฉาย
พายอ่อนหยับจับงามอน
(๒)	นาวาแน่นเป็นชนัค
เรือริวทิวขงสลอน	ลวนรูปปลั้วแสนยากกร
สาครด้นครันครนพอง
(๓)	เรือครุฑยุคนาคหัว
พลพายกรายพายทอง	ลิวลอมมาพาดันผยอง
ร้องโห่โห่โอ้เหมา
(๔)	สร่มุขมุขสีค่าน
มานกรองทองรจนา	เพียงพิमानผานเมฆา
หลังคาแดงแยงมังกกร
-

ศูนย์กิจกรรมที่ ๔

หน่วยงานการอ่าน ภาพยนตร์ และ ภาพยนตร์โคลง
(เนื้อความที่ถอดมาจากเทปบันทึกเสียง)

ศูนย์กิจกรรมที่นักศึกษากำลังฟังอยู่ขณะนี้ เป็นศูนย์กิจกรรมที่ ๔ ซึ่งนักศึกษาจะได้ศึกษาเกี่ยวกับ "หน่วยงานการอ่าน ภาพยนตร์ และ ภาพยนตร์โคลง" สำหรับตัวอย่างบทประพันธ์ที่จะนำมาอ่านให้ฟังในศูนย์นี้ กรุณาเลือกสารให้แล้ว ขอให้ทุกคนเปิดเอกสารฉบับที่ ๔ เตรียมไว้ให้พร้อม

ในชั้นคุณครูจะขอกล่าวถึงหน่วยงานการอ่าน ภาพยนตร์โคลงก่อน ภาพยนตร์โคลงมีลีลาการอ่าน ๒ แบบคือ

- ๑. การอ่านแบบร้อยแก้วธรรมดา
- ๒. การอ่านแบบทำนองเสนาะของโคลง ๔ สุภาพ และภาพยนตร์ยานี้ ๑๑

นักศึกษาจะได้รับฟังการอ่าน ภาพยนตร์โคลงแบบทำนองเสนาะของโคลง ๔ สุภาพ และภาพยนตร์ยานี้ ๑๑ ตามตัวอย่างบทประพันธ์ในหน้า ๑

เกรียนกรูหมี่จิ้งจก	เป็นกันเอง เรียบเรียงไป
ทรงชางระวางใน	เทพีลาหลังคาทอง
เกรียนกรูหมี่แหหม	เรียงไสว
เสด็จพุดตาลทอง ไกล	หวาน เซื้อง
ทรงชางระวางใน	มีชื่อ
เทพีลาเยื้อง	ย่างแหนหลังก็

นักศึกษาฟังอีกสักครั้งนะคะ คราวนี้ให้อ่านตลอดคาบไปเบาๆ ได้ (อ่านทำนองเสนาะของภาพยนตร์โคลงอีกครั้งหนึ่ง)

นักศึกษาได้ฟังทำนองเสนาะของภาพยนตร์โคลงแล้ว ค่อยไปครูจะขออธิบายถึง

หน่วยงานการอ่าน ภาพยนตร์ หรือ ภาพยนตร์

การอ่านภาพยี่เหวี่มี ๓ แบบคือ

แบบที่ ๑ อ่านแบบรอยแก้วขรรณลา มีการเว้นวรรคตอนตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทโคลง ๔ สุภาพ และ กายยานี ๑๑ ทั่วๆไป

การอ่านแบบที่ ๒ เป็นการอ่านแบบทำนองเสนาะของโคลง ๔ สุภาพ และ กายยานี ๑๑ ที่นักศึกษาทุกคนเคยได้ฟังและหัดอ่านมาบ้างแล้ว

การอ่านแบบที่ ๓ อ่านเป็นทำนองและมีจังหวะแบบที่เขาใช้ให้เรื่องจริงๆ นักศึกษาดังกล่าวกันไ้กันว่า กายยี่เหวี่มีกวีมีจะแต่งขึ้นเพื่อใช้ในการเหวี่เหวี่ ดังนั้นการอ่านจึงมีทำนองโดยเฉพาะ

ทำนองที่ใช้ในการเหวี่มีดังนี้คือ

- ๑. เกริ่นโคลง หรือ เหวี่โคลงนำภาพยี่
- ๒. ทำนองเหวี่ หรือที่เรียกว่า ซ้ำดวะเหวี่
- ๓. ทำนองเหวี่เร็ว หรือที่เรียกว่า มูลเหวี่

ในอันดับแรกจะให้นักศึกษาได้รับฟัง การเหวี่โคลงนำภาพยี่ก่อน โคลง ๔ สุภาพที่จะนำมาอ่าน อยู่ในเอกสารหน้า ๒

ปางเสด็จประเวศคาว	ชลาลัย
ทรงรัตนพิमानไชย	กิ่งแก้ว
พร้อมพร้อมพลไกร	แท่นแห่
เรือกระบวนคนแพรว	เพริศพิริวงพวยทอง
นักศึกษาฟังเหวี่โคลงนำภาพยี่อีกครั้งนะคะ	คราวนี้ให้อ่านคลอตามไปเบาๆ
(อ่านเหวี่โคลงนำภาพยี่อีกครั้งหนึ่ง)	

ต่อไปครูจะให้นักศึกษาได้ฟังการเหวี่แบบทำนองที่ ๒ คือ เหวี่ หรือ ซ้ำดวะเหวี่ โดยอ่านภาพยี่ที่ ๑ หน้า ๒ ให้ฟังกอน ๑ เที่ยว

พระเสด็จโดยแดนชล	ทรงเรือคางมเหศนาย
กิ่งแก้วแพรวพรรณราย	พายอนหนั้จับงามงอน

ครูจะให้ให้นักศึกษาฟังอีกครั้ง นักศึกษาอ่านคลอตามไปเบาๆ นะคะ

(อ่านทำนองเหาะซ้ำอีก ๑ เที่ยว)

ทำนองการอ่านกาพย์เห่แบบที่ ๓ ซึ่งเป็นแบบสุดท้าย คือ เห่ทำนองเร็ว หรือ
มูลเห่ ให้นักศึกษาฟังตัวอย่างการอ่านกาพย์แบบที่ ๑ ก่อน

พระเสด็จโดยแดนชล

ทรงเรือคางมเจิญฉาย

กิ่งแก้วแพร้วพรรณราย

พายอ่อนหยับจับขมทอง

ต่อไปจะอ่านกาพย์แบบที่ ๒ ให้นักศึกษาฟังและขอให้อ่านคลอตามไปเบาๆ

นาวาแน่นเป็นชนัด

ล้นรูปสัตว์แสนยาก

เรือเร็วทิวธงสลอน

สาครล้นครันครันพอง

เมื่อนักศึกษาฟังมาถึงตอนนี้ แสดงว่าได้ศึกษาท่วงทำนองการอ่านกาพย์เห่และ
กาพย์ห่อโคลงจบแล้ว ในขณะที่รอเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม ให้นักศึกษาทุกคนหัดอ่านทำนองต่างๆ
ตามที่ได้ศึกษามา ขอให้หัวหน้ากลุ่มยกม้วนสีน้ำเงินเพื่อปิดเครื่อง แล้วปฏิบัติตามคำสั่ง
ในเอกสาร ข้อ ๖ และ ข้อ ๗ กว ย ส่ว สี่

.....

ศูนย์สำรองสำหรับนักศึกษาที่ทำกิจกรรมเสร็จเร็ว

ของศูนย์การ เรียนชุดที่ ๑

คำชี้แจง

๑. ในการทำแบบฝึกหัดของศูนย์สำรองนักศึกษาจะใช้เวลาที่เหลือจากการทำกิจกรรมประจำศูนย์กิจกรรมเท่านั้น
๒. เมื่อหมดเวลาที่เหลือจากศูนย์กิจกรรมแล้วให้นักศึกษาหยุดทำแบบฝึกหัดของศูนย์สำรองทันที แล้วเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมตามปกติต่อไป
๓. เมื่อมีเวลาเหลือจากศูนย์กิจกรรมอื่น ๆ อีกให้นักศึกษากลับมาทำแบบฝึกหัดของศูนย์สำรองจนเสร็จ
๔. ในการทำแบบฝึกหัดให้นักศึกษาอ่านและปฏิบัติตามคำสั่งอย่างครบถ้วน

แบบฝึกหัดประจำศูนย์สำรอง

ศูนย์การเรือนชุดที่ ๑

คำสั่ง ให้นักศึกษาเลือกศึกษาหนังสือในรายการต่อไปนี้ครั้งละ ๑ เล่ม
แล้วทำแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบประจำศูนย์สำรองที่แนบรวมมาพร้อมกับกระดาษ
คำตอบประจำศูนย์กิจกรรมที่ ๑ - ๘

รายการหนังสือที่ให้ศึกษาและพิจารณามีดังต่อไปนี้

๑. หนังสือเรื่อง ประชุมกาพย์เห่เรือ
 ๒. หนังสือเรื่อง เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์พระประวัติและพระนิพนธ์ร่ายกรอง
 ๓. ส่วนหนึ่ง ของ กวีนิพนธ์หม่อมหลวงคณาทรกาพย์เห่เรือและกาพย์ห่อโคลง
ของ อังคาร กัลยาณพงศ์
 ๔. บางบทจากส่วนแก้ว ของ อังคาร กัลยาณพงศ์
 ๕. กาพย์ห่อโคลงฉันทของพระศรีมโหสถ
-

แบบฝึกหัดประจำหน่วยสำรอง

ศูนย์การเรียนรู้ครั้งที่ ๑

ประชุมกาพย์เห่เรือ

คำสั่ง จงเติมคำในช่องว่างของข้อต่อไปนี้ให้มีความสมบูรณ์

๑. หนังสือเรื่อง ประชุมกาพย์เห่เรือ มีกาพย์เห่เรือ ใหญ่อ่านได้ศึกษา

๘ ฉบับด้วยกัน คือ

- ๑.๑ กาพย์เห่เรือของ
- ๑.๒ กาพย์เห่เรือของ
- ๑.๓ กาพย์เห่เรือของ
- ๑.๔ กาพย์เห่เรือของ
- ๑.๕ กาพย์เห่เรือของ
- ๑.๖ กาพย์เห่เรือของ
- ๑.๗ กาพย์เห่เรือของ
- ๑.๘ กาพย์เห่เรือของ

๒. นอกจากบทกวีเหวอทั้ง ๔ ฉบับแล้วหนังสือเล่มนี้ยังมี บทอธิบายตำนาน
เหวอ ซึ่งเป็นพระนิพนธ์ของ

คำสั่ง ในข้อ ๓ ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย + ลงใน หน้าข้อที่ถูก
ข้อที่ถูกต้อง

๓. วิธีการแต่งกวีเหวอทั้ง ๔ ฉบับนี้ กวามีวิธีการแต่ง คือ
- ๓.๑ แต่งกวียานี้ ๑๑ นำ ๑ บท แล้วแต่งโคลง ๔ สูกภาพ
ตาม อีก ๑ บท
- ๓.๒ แต่งโคลง ๔ สูกภาพ นำ ๑ บท แล้วแต่งกวียานี้ ๑๑
ตามอีก ๑ บท
- ๓.๓ นำโคลง ๔ สูกภาพ มาแต่งประสมกับกวียานี้ ๑๑ จำนวน
ของโคลงและกวียานี้มีเท่าใดแล้วแต่ความสั้นยาวของ
เนื้อเรื่อง
- ๓.๔ แต่งโคลง ๔ สูกภาพ นำก่อน ๑ บท แล้วแต่งกวียานี้ ๑๑
พรรณนาข้อความต่อไปอีกหลายบทจนจบใจความ

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรพระประวักและพระนิพนธ์บทร้อยกรอง

คำสั่ง จงเติมคำในช่องว่างของข้อต่อไปนี้ให้มีความสมบูรณ์

๑. บทเห่เรือพระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรมี ๒ ฉบับ คือ

๑.๑

๑.๒

๒. ภาพยทอโคลงพระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรมี ๒ ฉบับ คือ

๒.๑

๒.๒

คำสั่ง ในข้อ ๓ และ ๔ จงขีดเครื่องหมาย + ลงใน หน้าข้อที่ถูกตรงที่สุด

๓. บทเห่เรือ พระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร แต่งโดยวิธีการอย่างไร

๓.๑ แต่งกาพย์ยานี ๑๑ นำ ๑ บท แล้วแต่งโคลง ๔ สุภาพ
คำอื่นอีก ๑ บท

๓.๒ แต่งโคลง ๔ สุภาพ นำ ๑ บท แล้วแต่งกาพย์ยานี ๑๑
คำอื่นอีก ๑ บท

๓.๓ นำโคลง ๔ สุภาพ มาแต่งประสมกับกาพย์ยานี ๑๑ จำนวน
ของโคลงและกาพย์จะมีกี่บทก็ได้ แล้วแต่ความสั้นยาวของ
เนื้อเรื่อง

๓.๔ แต่งโคลง ๔ สุภาพ นำก่อน ๑ บท แล้วแต่งกาพย์ยานี ๑๑
พรรณาข้อความต่อไปอีกหลายบทจนจบใจความ

๔. ภาพยทอโคลง พระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร แต่งโดยวิธีการอย่างไร

๔.๑ แต่งกาพย์ยานี ๑๑ นำ ๑ บท แล้วแต่งโคลง ๔ สุภาพคำอื่นอีก ๑ บท

๔.๒ แต่งโคลง ๔ สุภาพนำ ๑ บท แล้วแต่งกาพย์ยานี ๑๑ คำอื่นอีก ๑ บท

ส่วนหนึ่งของกวีนิพนธ์ที่มีลักษณะคล้ายกาพย์เห่เรือและกาพย์ห่อโคลงของ
อังคาร กัลยาณพงศ์

ก. คำสั่ง ให้นักศึกษาสังเกตการแต่งบทประพันธ์บางบทของอังคาร กัลยาณพงศ์ ซึ่งมี
ลักษณะที่คล้ายกาพย์เห่เรือ แล้วทำแบบฝึกหัด โดยเติมคำลงในช่องว่างให้
มีใจความสมบูรณ์

๑. บทประพันธ์เรื่อง กระบวนเรือ ในหน้า ๑ ผู้แต่ง เขียนโคลงนำ
..... บท และ เขียนกาพย์ยานี ๑๑ พรรณมาความค่ออีกจำนวน
..... บท

๒. บทประพันธ์เรื่อง ชาติหน้าถ้ามีจริง ในหน้า ๗ ผู้แต่ง เขียนโคลงนำ
จำนวน บท และเขียนกาพย์ยานี ๑๑ พรรณมาความค่ออีก
จำนวน บท

ข. คำสั่ง ให้นักศึกษาสังเกตวิธีการแต่ง บทประพันธ์เรื่อง
สุกัณฐมาลัยมาลัยโคก ซึ่งมีลักษณะวิธีการแต่งเหมือนกาพย์ห่อโคลง แล้วทำ
แบบฝึกหัดโดยตอบคำถามและเติมคำลงในช่องว่างให้มีใจความสมบูรณ์

๑. กาพย์ห่อโคลงแต่ละคู่ แต่งโดยวิธีการดังนี้คือ
แต่งบทประพันธ์ประเภท นำก่อน ๑ บท
แล้วแต่งบทประพันธ์ประเภท ตามอีก ๑ บท

๒. ใจความของกาพย์และโคลงแต่ละคู่ มีความคล้ายคลึงกันหรือไม่

.....
.....

บางบทจากสวนแก้ว ของอังคาร กัลยาณพงศ์

คำสั่ง จงเติมคำในช่องว่างของข้อต่อไปนี้ให้มีความสมบูรณ์

๑. หนังสือเล่มนี้มีคำประพันธ์อยู่หลายเรื่อง เช่น อุทยานแก้ว (หน้า ๑) ,
นวลทรายแก้ว (หน้า ๑๖) , นาทมาภูกูก (หน้า ๔๑) เป็นต้น
บทประพันธ์ที่มีลักษณะการแต่งเหมือนภาพยห่อโคลง คือบทประพันธ์เรื่อง
๒. บทประพันธ์ที่มีลักษณะการแต่งเหมือนภาพยห่อโคลงในหนังสือเล่มนี้แต่งโดย
วิธีการดังนี้ คือ
แต่งบทประพันธ์ประเภท นำก่อน ๑ บท
แล้วแต่งบทประพันธ์ประเภท ตามอีก ๑ บท

ภาพยห่อโคลงฉบับของพระศรีมโหสถ

คำสั่ง จงตอบคำถามและเติมคำในช่องว่างของข้อต่อไปนี้ให้มีความสมบูรณ์

๑. กอนจะขึ้นตนภาพยห่อโคลงผู้แต่งนำเรื่องด้วยบทประพันธ์ที่เรียกว่า
๒. ภาพยห่อโคลงของพระศรีมโหสถ แต่งโดยวิธีการดังนี้คือ
แต่งบทประพันธ์ประเภท นำก่อน ๑ บท
แล้วแต่งบทประพันธ์ประเภท ตามอีก ๑ บท
๓. ใจความของภาพยห่อและโคลงแต่ละคู่ มีความคล้ายคลึงกันหรือไม่ ?
.....
.....

กิจกรรมสรุปบทเรียน

คำสั่ง

๑. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม ช่วยกันพิจารณาบทประพันธ์ที่กำหนดให้
กลุ่มละ ๑ ตอน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. นักศึกษามีความคิดเห็นว่าบทประพันธ์ที่อ่านนั้นจัดเป็นบทประพันธ์ประเภท
ที่เรียกว่าอะไร
 - ข. ทำไมนักศึกษามีความคิดเห็นเห็นดังที่ได้ตอบมาแล้วในข้อ ก.
(ใช้เวลา ๕ นาที)
 ๒. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาพูดหน้าชั้นกลุ่มละประมาณ ๒ นาที
 ๓. ในการพูดหน้าชั้นของแต่ละกลุ่ม ผู้ฟังจะเป็นผู้ร่วมอภิปรายว่า
คำตอบของผู้พูดถูกต้องหรือไม่
 ๔. ในการพูดของแต่ละกลุ่ม และการร่วมอภิปรายของผู้ฟังแต่ละครั้ง
จะมีการให้คะแนนแก่กลุ่มที่ตอบถูกต้องกว่า
 ๕. กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุด จะเป็นกลุ่มที่ชนะ และได้รับรางวัล
จากครู

งานของกุ่มที่ ๑

ไอ้ไอศกเอยไปไคร้	เสมอหรือ
เราเล่าไอศกจนลื้อ	ท้าวหล่า
พฤษภาอย่าไค้ถื้อ	ถามหนอย
ทำอย่างไรชาติหน้า	สั๊กน้อยหตุหรรษ์
อไอศกเอยชาติหน้า	แนะชานอยสั๊กหนอยข้าง
ทำไมให้จี้จาง	ทุกซั้ไศกร้างว้าววยลง

งานของกุ่มที่ ๒

เกื่อนการิกการะยัมระยา	เสมอว่าปากฟักักขัง
มโนคติเสรีจั้ง	คั้งแก้นิมิตคิตเทียวไป
ชะเลฎฎาฉิวฟ้า	คลิ่นกิธร
เมฆจอมแสงจันทร์	ส่องไคร้
เสาวรสรวงเกษร	สิ่งป่า
ลมเป่าหอมโลมเล่า	กณเข้าหตุหรรษ์

(ผลงานของ อังคาร กัลยาณพงศ์)

งานของกุ่มที่ ๓

โคลง	แล่นเรือมาแซมซา แลเหลือบเหลียวหลังแล ใจโยนประหนึ่งแพ ลมเนือยระเรือยสร้าน	คามกระแเส ไปบ้าน โคมคลื่น จิตต์ไคร้หาศรี
------	---	---

กาพย์	เรือยเรือยเรือลอบดำ แลเหลือบเหลียวหลังแล เรือนแพแลสะพรั่ง แพโยนโยนเหมือนใจ ผ่านหน้าวิคอรูน ขอมูญการูญพา	คามสายน้ำถูกกระแเส ไผ่ถึงบ้านสร้านโศกใจ คลื่นโคมมั่งก็กวักไกว เรียมผู้ไผ่ถึงเคหา เคยกำมูญชะ ให้ชาสมอรณหวัง
-------	--	---

(พระราชนิพนธ์ ของ รัชกาลที่ ๖)

งานของกุ่มที่ ๔

เพลหาหึ่งทุ่ม รอนเรียมเทียมรอนไฟ เพลหาทุ่มที่ เพลิงฉาวเผาทองใจ รอนเรียมเทียมรอนไฟ อีกหนามหนามากุ่ม	คือเพลิงรุ่มส้มกลางใจ อีกหนามรุ่มกุ่มเสียบทรง ๗ คิ่งใน คลังกุ่ม ลนลาว เสียบไส้ในทรง ๗
---	--

(พระนิพนธ์ ของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์)

บันทึกการสอน

วิชา ภาษาไทย ๒๔๑ เรื่อง ภาพยนตร์ และ ภาพยนตร์โคลง

ชุดที่ ๒

ระดับ ประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๑

เวลา ๑๕.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น.

สถานที่ ห้องสมุดชุมนุมภาษาไทย วิทยาลัยครู เชียงราย เชียงราย

เนื้อหาวิชา เรื่อง วรรณคดีประเภทภาพยนตร์ และ ภาพยนตร์โคลง แบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อ คือ

๑. ประวัติความเป็นมาและจุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพยนตร์ และ ภาพยนตร์โคลง
๒. ภาพยนตร์เรื่อง คอนเทรเวอญของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร
๓. ภาพยนตร์โคลงของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร
๔. ลักษณะที่ทำให้บทประพันธ์ไพเราะน่าอ่าน น่าศึกษา

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. ให้นักศึกษาสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และ จุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์ประเภทภาพยนตร์ และ ภาพยนตร์โคลงได้
๒. ให้นักศึกษาบอกได้ว่า ภาพยนตร์เรื่อง และ ภาพยนตร์โคลง ที่อ่านพบมีลักษณะบังคับในการแต่งอย่างไร ?

๓. ให้นักศึกษามองใ้กว่า ภาพย่ให้เรื่อ และ ภาพย่หอโคงที่อ่านพบนัน กว่แตงไ้ถูกคองหรือไม , อย่งไร ? สิ่งท่กว่คองการลือสารไปสู่อ่านคืออะไร ?

๔. ักศึกษาสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของภาพย่ให้เรื่อ และ ภาพย่หอโคง ที่อ่านไ้อย่งนอย ๑ คอน

๕. ให้นักศึกษาสามารถเคิมคำในช่องว่างของบทประพันธ์ ไ้เหมาะสม และมีลักษณะฉันทลักษณ์ตรงตามบังคับ

๖. ให้ออกลักษณะที่ใหบทประพันธ์มีความไพเราะน่าอ่าน ักศึกษา ความทรงระของผูเรียนไ้ และสามารถเลือลักษณะนั้นมาใช้เคิมในช่องว่างหรือ คอบค่างามไ้เหมาะสม

การนำเข้าสู่บทเรียน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการรวมชั้นเรียนเพื่อ

๑. ชั้นนำ ครูบอกกล่าวถึงสิ่งท่ักศึกษาจะไ้ศึกษาในชั่วโมงต่อไปว่า เป็นเรื่องอะไร และมีความเกี่ยวพันอย่งไร กับการเรียนในศูนย์การเรียนชุกท่ ๑ ท่ักศึกษาไ้เรียนผ่านมาแล้ว

๒. ชั้นกิจกรรม ช้ถามักศึกษาเกี่ยวกับสิ่งท่ไ้เรียนไปแล้วในศูนย์ การเรียนชุกท่ ๑ คือเรื่องลักษณะฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ เป็นการทบทวนความรู้ เคิม

๓. การประเมินผล ให้นักศึกษาทำ แบบคอบคองเรียน บทเรียน

ชุกท่ ๒

การจัดกลุ่มกิจกรรม

เนื้อเรื่อง	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
<p>ศูนย์กิจกรรมที่ ๑</p> <p>๑. ประวัติความเป็นมาและจุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง</p>	<p>๑. เอกสารฉบับที่ ๑ ซึ่งประกอบไปด้วย</p> <p>๑.๑ คำสั่ง</p> <p>๑.๒ เนื้อหาบทเรียนที่มีเนื้อความเหมือนเทพบันทึกเสียง</p> <p>๑.๓ แบบฝึกหัด</p> <p>๒. เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง ๑ เครื่อง</p> <p>๓. เทปบันทึกเสียงที่คัดเนื้อหาของบทเรียนแล้วจำนวน ๑ ม้วน</p>	<p>๑. อ่านคำสั่งในเอกสารให้เข้าใจ</p> <p>๒. เปิดเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงแล้วฟังเสียงจากเทปประกอบการอ่านเนื้อหาบทเรียนจากเอกสาร</p> <p>๓. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม</p>	<p>๑. นักเรียนสามารถตอบคำถามในแบบฝึกหัดของศูนย์กิจกรรมที่ ๑ ได้</p> <p>๒. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องย่อของเรื่องที่รับฟังได้อย่างถูกต้อง</p>
<p>ศูนย์กิจกรรมที่ ๒</p> <p>กาพย์เห่เรือคอนเทครวญของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์</p>	<p>เอกสารฉบับที่ ๒ ซึ่งประกอบไปด้วย</p> <p>๑. คำสั่ง</p> <p>๒. เนื้อหาบทเรียน</p> <p>๓. แบบฝึกหัด</p>	<p>๑. อ่านคำสั่งในเอกสารให้เข้าใจ</p> <p>๒. อ่านเนื้อหาบทเรียนจากเอกสาร</p> <p>๓. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม</p>	<p>๑. ให้นักเรียนบอกได้ว่ากาพย์เห่เรือบทที่อ่านนั้นมีลักษณะฉันทลักษณ์ในการแต่งอย่างไร ?</p> <p>๒. ให้นักเรียนบอกได้ว่ากาพย์เห่เรือได้</p>

เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
			<p>ถูกตองตามฉันทักษณหรือไม , อยางไร ?</p> <p>๓. นักศึกษาบอกไควว่าเมืออ่านบทกพยเหเรือแลวนักศึกษาไควรับคณคาคานไควมากที่สุด</p>
<p>ศูนย์กิจกรรมที่ ๓</p> <p>กพยหอ - โคลงคคจากกพยหอ - โคลงนิราศ</p> <p>ชารทองแดงของเจาฟา</p> <p>ธรรมธิเบศ</p>	<p>เอกสารฉบับที่ ๓ ซึ่งประกอบไปควย</p> <p>๑. คำสั่ง</p> <p>๒. เนื้อหาบทเรียนประกอบรูปภาพ</p> <p>๓. แบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม</p>	<p>๑. อ่านคำสั่งในเอกสารให้เข้าใจ</p> <p>๒. อ่านเนื้อหาของบทเรียนในเอกสาร</p> <p>๓. ปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่งในเอกสาร</p>	<p>๑. นักศึกษาบอกไควว่ากพยหอโคลงที่นักศึกษาอ่านนั้นมีฉันทักษณฉันทักษณในการแต่งอยางไร ?</p> <p>๒. บอกไควว่ากวีแต่งกพยหอโคลงไควถูกตองตามฉันทักษณหรือไม , อยางไร ?</p> <p>๓. นักศึกษาสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของกพยหอโคลงที่อ่านไควอยางนอย</p> <p>๑ บท</p>

เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
			<p>๔. นักศึกษาสามารถหาคำมาเติมในช่องว่างของบทประพันธ์ได้ถูกต้องตามลักษณะฉันทลักษณ์ของกาพย์ห่อโคลงและมีใจความเหมาะสม</p>
<p>ศูนย์กิจกรรมที่ ๔</p> <p>ลักษณะที่ทำให้บทประพันธ์ไพเราะน่าอ่าน ๕ อย่างคือ</p> <p>๑. การแต่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์</p> <p>๒. มีสัมผัสในหรือสัมผัสระหว่างวรรคที่ไม่ใช่สัมผัสบังคับ</p>	<p>เอกสารฉบับที่ ๔ ซึ่งประกอบไปด้วย</p> <p>๑. คำสั่ง</p> <p>๒. คำชี้แจงในการเรียนบทเรียน</p> <p>๓. บทเรียนแบบโปรแกรมจำนวน ๑๕ กรอบ</p> <p>๔. แบบฝึกหัดประจำบทเรียนและคำเฉลย</p>	<p>๑. อ่านคำสั่งและคำชี้แจงในการเรียนบทเรียนให้เข้าใจ</p> <p>๒. เรียนบทเรียนตั้งแต่กรอบที่ ๑ เรื่อยไปจนถึงกรอบที่ ๑๕</p> <p>๓. ทำแบบฝึกหัดประจำบทเรียน</p>	<p>๑. นักศึกษาตอบคำถามและเติมคำในช่องว่างในแบบฝึกหัดของแบบเรียนได้</p> <p>๒. นักศึกษาบอกได้ว่าบทประพันธ์ที่อ่านพบมีลักษณะเด่นอะไรบ้างที่ทำให้บทประพันธ์มีความไพเราะน่าอ่าน</p>

เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
๓. คำที่เลือกสรร ให้ความเหมาะสม สมและงดงาม น่าอ่าน ๔. การใช้สำนวน โวหารของกวี เหมาะสมกับ เรื่องที่บรรยาย ๕. ความคิดที่กระ และความรู้ที่ แต่งสื่อสารไปสู่ อ่าน			
ศูนย์สารองศา หรับนักศึกษาที่ทำ กิจกรรมเสร็จแล้ว เนื้อหาเหมือน ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ - ๔	๑. เอกสารฉบับที่ ๒. เอกสารฉบับที่ ๓. เอกสารฉบับที่ ๔. เอกสารฉบับที่	ศึกษาเอกสาร ตามลำดับชั้นเหมือน ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ - ๔	เหมือนศูนย์กิจกรรมที่ ๑ - ๔

เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้	การประเมินผลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว
<p>ศูนย์สำรวจสำหรับนักศึกษาที่ทำกิจกรรมเสร็จเร็ว</p> <p>เนื้อหา</p> <p>๑. การเลือกคำมาใช้ให้เหมาะสมกับบทประพันธ์และมีลักษณะฉันทลักษณ์ถูกต้อง</p> <p>๒. ศึกษาหนังสือและสมุดภาพเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น นก, เรือ, สัตว์ป่า, อาหาร ฯลฯ</p> <p>ซึ่งเป็นเรื่องที่ควินิยมนำมาแต่งบทประพันธ์ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง</p>	<p>๑. คำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรมของศูนย์สำรวจ</p> <p>๒. แบบฝึกหัดและกิจกรรมประจำศูนย์สำรวจ</p>	<p>๑. อ่านคำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรมของศูนย์สำรวจ</p> <p>๒. ปฏิบัติกิจกรรมและทำแบบฝึกหัด</p>	<p>๑. ให้นักศึกษาเลือกคำมาใช้เติมในช่องว่างได้เหมาะสมกับบทประพันธ์และมีลักษณะฉันทลักษณ์ถูกต้อง</p> <p>๒. ให้นักศึกษาบอกได้ว่าในการอ่านหนังสือหรือดูสมุดภาพที่จักไว้ให้ในศูนย์สำรวจนักศึกษาได้รับความรู้อะไรบ้าง ?</p>

กิจกรรมขั้นสรุปบทเรียน

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเนื้อหาของบทเรียนที่ได้เรียนมาแล้วใน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ ถึงศูนย์กิจกรรมที่ ๔ ถ้ามีสิ่งใด หรือข้อความใดที่นักศึกษาเข้าใจผิด
 ครูก็ช่วยแก้ไขให้ถูกต้อง

การประเมินผลการเรียน

ประเมินผลจากการให้นักศึกษาทำ แบบสอบถามหลังเรียนบทเรียน ชุดที่ ๒
 ซึ่งเป็น แบบสอบถามเดียวกันกับ แบบสอบถามก่อนเรียนบทเรียน

แบบสอบถามก่อนเรียนบทเรียน (Pre-Test) และ แบบสอบถามหลังเรียนบทเรียน (Post-Test)
ของ ศูนย์การเรือน เรื่อง
กาพย์เห่ และ กาพย์ห่อโคลง

ชุดที่ ๒

คำสั่ง จงขีดเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ของข้อที่ถูกต้องที่สุดโดยขีดลงในกระดาษ
คำตอบที่แนบมาให้ ขอสอบแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. กาพย์เห่เรือ ที่ยังมีฉบับอยู่และเก่าที่สุดของไทย คือกาพย์เห่เรือของใคร ?
 - ก. กาพย์เห่เรือฉบับของพระศรีมโหสถ
 - ข. กาพย์เห่เรือฉบับของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร
 - ค. กาพย์เห่เรือฉบับของพระมหาราชครู
 - ง. กาพย์เห่เรือฉบับของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
๒. กาพย์ห่อโคลง ที่ยังมีฉบับอยู่และเก่าที่สุดของไทยคือกาพย์ห่อโคลงของใคร ?
 - ก. กาพย์ห่อโคลงฉบับของพระศรีมโหสถ
 - ข. กาพย์ห่อโคลงฉบับของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร
 - ค. กาพย์ห่อโคลงฉบับของพระมหาราชครู
 - ง. กาพย์ห่อโคลงฉบับของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
๓. การเห่เรือหลวง เป็นการเห่เรือที่อาจจะจัดขึ้นเนื่องในโอกาสอะไรบาง ?
 - ก. เมื่อมีการแห่ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค
 - ข. เมื่อมีการแห่ขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค
 - ค. เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเสด็จประพาสทางน้ำเป็นการส่วนพระองค์
 - ง. ถูกทุกข้อของ ก. ข. และ ค.

๔. การเหวี่ยง เป็นการเหวี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องในโอกาสอะไรบ้าง ?
- เมื่อมีการแห้วบนพยุหยาตราทางชลมารค
 - เมื่อมีการแห้วบนพยุหยาตราทางสถลมารค
 - เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเสด็จประพาสทางน้ำเป็นการส่วนพระองค์
 - ถูกทุกข้อทั้งข้อ ก. ข. และ ค.
๕. การเหวี่ยงหลวง เท่าที่ปรากฏหลักฐานอยู่ในปัจจุบัน จะมีการเหวี่ยงโดยใช้ทำนองตามลำคัมข้อย่างไร ?
- เกริ่นโคลง-พลพายณบินจิ้งหะชา-ชาลวะเห-สวะเห
 - เหโคลงนำกาพย์-ชาลวะเห-สวะเห-มูลเห
 - เกริ่นโคลง-สวะเห-มูลเห-ชาลวะเห
 - เหโคลงนำกาพย์-พลพายณบินจิ้งหะชา-สวะเห-ชาลวะเห
๖. มูลเหตุที่จะเกิดคำประพันธ์ชนิดบทเหวี่ยงนั้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานว่าเป็นเพราะเหตุใด ?
- พระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งให้แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการเหวี่ยง
 - บทเหวี่ยงเกิดขึ้นเพราะในการเหวี่ยงต้องการจิ้งหะให้พวยพวยพร้อม ๆ กัน และมีความเพลิกเพลีน
 - แต่เดิมบทเหวี่ยงนั้นแต่งขึ้นก่อนเพื่อความบันเทิงต่อมาภายหลังมีผู้นำไปใส่ทำนองแล้วนำไปใช้เหวี่ยง
 - มูลเหตุที่จะเกิดบทเหวี่ยงนั้นยังมีขอมูลไม่เพียงพอที่จะสันนิษฐานได้

๗. เหตุที่ผู้ที่จะฝึกค่าประพันธ์นิทานภาพหรือโคลงนั้นสมควรแก่จรรยาพระยาตำรากราชานุกาภาพทรงสันนิษฐานว่าเป็นเพราะเหตุใด ?
- ก. ฝึกแข่งขันเพื่อบูชาบวงสรวงเทพเจ้า
 - ข. ฝึกแข่งขันเพื่อนำไปใช้ให้เรือเดิน
 - ค. ฝึกแข่งขันเพื่อประชันฝีมือกันว่าใครจะแต่งได้เหมือนกระตุ้โคลงที่แต่งไว้มากที่สุด
 - ง. ฝึกแข่งขันเพื่อใช้อธิบายเรื่องราวให้แจ่มแจ้งชัดเจนด้วยภาพและโคลง
๘. ผู้แต่งมักจะแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ให้มีความไพเราะน่าอ่านด้วยการให้พยางค์หรือคำสุดท้ายของบทกาพย์แต่ละบทเป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงอะไรบ้าง ?
- ก. เสียงสามัญ และ เสียงตรี
 - ข. เสียงสามัญ และ เสียงจัตวา
 - ค. เสียงเอก และ เสียงโท
 - ง. ถูกหมดทั้ง ข้อ ก. ข. และ ค.
๙. การแต่งกาพย์เห่เรือ นั้นถ้าจะแต่งให้ถูกต้องตามลักษณะของคำประพันธ์ ผู้แต่งจะต้องแต่งให้เนื้อความของกาพย์ยานี ๑๑ บทแรกและโคลง ๔ สุกภาพที่ขึ้นต้นบทใหม่มีความเกี่ยวพันกันอย่างไร ?
- ก. เนื้อความของบทโคลงและกาพย์บทแรกมีความคล้ายคลึงกัน
 - ข. เนื้อความของบทโคลงและกาพย์บทแรกต่อเนื่องกัน
 - ค. เนื้อความของบทโคลงและกาพย์บทแรกแตกต่างกัน
 - ง. คำที่ใช้แต่งกาพย์ยานี ๑๑ บทแรก นำมาจากโคลง ๔ สุกภาพที่ขึ้นต้นบทเห่เรือ

๑๐. เนื้อหาของบทกวียานี ๑๑ และโคลง ๔ สรุปลักษณะของภาพหรือโคลง แต่ละคู่ควรมีลักษณะอย่างไร จึงจะถือว่าถูกต้องตามลักษณะของภาพหรือโคลง ?
- ก. เนื้อหาของบทโคลงและบทกวียานี ๑๑ มีความคล้ายคลึงกัน
 ข. เนื้อหาของบทโคลงและบทกวียานี ๑๑ มีความต่อเนื่องกัน
 ค. เนื้อหาของบทโคลงและบทกวียานี ๑๑ มีความแตกต่างกัน
 ง. คำที่ใช้แต่งบทกวียานี ๑๑ นำมาจากโคลง ๔ สรุปลักษณะที่แต่งคู่กัน
๑๑. ลักษณะที่เด่นที่สุดที่ทำให้บทกวียานี ๑๑ ข้างล่างนี้มีความไพเราะน่าอ่านคืออะไร ?
พลบจันจกัควมมีค	ทำประณีตนำตาลกวน
คึกโอรุออนเฒ่าน	ขลุ่ยปลับขลุ่ยพรณ
- ก. แงคึก, คคิที่แทรกในบทประพันธ์
 ข. อารมณ์สะเทือนใจ
 ค. สัมผัสในประเภทสัมผัสอักษร
 ง. สัมผัสในประเภทสัมผัสสระ
๑๒. อ่านบทประพันธ์ข้างล่างนี้แล้วพิจารณาว่า นอกจากสัมผัสในวรรค และ สัมผัสบังคับแล้ว บทประพันธ์ข้างล่างนี้มีลักษณะอะไรที่เด่นที่สุด ที่ทำให้บทประพันธ์ไพเราะมีเสียงเสนาะและน่าอ่าน ?
พิศพรรณปลาวายเคลา	คลึงกัน
ถวิลสุคาควงจันทร	แจ่มหนา
มีস্যายังทั่วพัน	พิศวาส
ควรรพรากน้องชา	ชวคเคลาคลึงชม
- ก. สัมผัสอักษรในวรรคเดียวกัน
 ข. สัมผัสอักษรระหว่างวรรค
 ค. ความรู้ที่แทรกในบทประพันธ์
 ง. การเล่นคำในแต่ละวรรค

ขอเฉลยคำตอบแบบสอบถามก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนของชุดการสอนชุดที่ ๒ เรื่อง
ภาพยี่เ และ ภาพยี่อโคดง

- ๑. ก ~~ข~~ ค ง
- ๒. ~~ก~~ ข ค ง
- ๓. ~~ก~~ ข ค ง
- ๔. ก ข ~~ค~~ ง
- ๕. ก ~~ข~~ ค ง
- ๖. ก ~~ข~~ ค ง
- ๗. ก ข ~~ค~~ ง
- ๘. ก ~~ข~~ ค ง
- ๙. ~~ก~~ ข ค ง
- ๑๐. ~~ก~~ ข ค ง
- ๑๑. ก ข ~~ค~~ ง
- ๑๒. ก ~~ข~~ ค ง
- ๑๓. ~~ก~~ ข ค ง
- ๑๔. ก ข ~~ค~~ ง
- ๑๕. ก ข ค ~~ง~~

ศูนย์กิจกรรมที่ ๑

ประวัติความเป็นมาและจุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์
ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง

คำสั่ง

- ๑. ให้นักศึกษาเตรียมเอกสารฉบับที่ ๑ ให้พร้อมทุกคน
- ๒. ให้หัวหน้ากลุ่ม กบปี่สือขาว เพื่อเปิดให้เครื่องบันทึกเสียงทำงาน
- ๓. พึงคำบรรยายจากเทปประกอบการอ่านเอกสารฉบับที่ ๑ แล้ว

ปฏิบัติตามคำสั่ง

- ๔. เมื่อฟังเทปบันทึกเสียงจบแล้วให้ หัวหน้ากบปี่สือนำเงิน เพื่อปิดเครื่อง
- ๕. ให้หัวหน้ากบปี่สือแดง เพื่อหมุนเทปกลับไปสู่จุดเริ่มต้นของเรื่อง
- ๖. ให้รอจนเทปหมุนกลับหมดแล้ว เมื่อหมุนเทปหยุดหมุนแล้ว ให้หัวหน้า กบปี่สือนำเงิน เพื่อปิดเครื่องอีกครั้งหนึ่ง
- ๗. ทำแบบฝึกหัดท้ายเอกสารฉบับที่ ๑ ให้เรียบร้อย
- ๘. เก็บเอกสารและสิ่งของต่าง ๆ ให้เรียบร้อย เหมือนเดิมก่อน

ย้ายศูนย์กิจกรรม

- ๙. เมื่อเข้าใจคำสั่งดีแล้ว ให้หัวหน้ากลุ่มกบปี่สือขาว และเริ่มเรียนได้

เอกสารฉบับที่ ๑

ศันยกิจกรรมาที่ ๑

ประวัติความเป็นมาและจุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์
ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง

ในอันค้นแรกครุจะพูดถึงประวัติความเป็นมาของกาพย์เห่เรือก่อน ซึ่งประวัติ
เรื่องนี้ครุสรุปใจความสำคัญมาจากเรื่อง อธิบายตำนานเห่เรื่อ พระนิพนธ์สมเด็จพระ
พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาคำรงราชานุภาพ สมเด็จเจ้า กรมพระยาคำรงราชานุภาพ
สันนิษฐานว่า การเห่เรื่อเกิดขึ้นเพราะต้องการจังหวะให้มีพยางค์พยางค์พร้อม ๆ กัน
ในสมัยโบราณคงคิดบทสำหรับเห่เรื่อ เป็นกลอนสลับ เช่นเดียวกับเล่นเพลงและคอกสร้อย
สักว่า แต่ต่อมาภายหลังมีผู้จดจำไว้และเขียนลงเป็นลายลักษณ์อักษรบทเห่เรื่อในสมัยก่อน
คงมีมาก แต่หากสูญหายไปหมดเพราะไม่มีใครจดไว้ บทเห่เรื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาจึงเหลือ
เพียงฉบับเดียว คือบทของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร กวีในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ซึ่งเป็น
บทเห่เรื่อที่ยกย่องกันว่า แต่งดีเป็นอย่างยิ่ง

ลักษณะการเห่เรื่อของไทยมี ๒ อย่าง คือ

๑. เห่เรื่อหลวง

๒. เห่เรื่อเล่น

ก่อนอื่นครุจะพูดถึง การเห่เรื่อหลวง ก่อน

การเห่เรื่อหลวง คือการเห่เรื่อที่เป็นการพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น เห่เรื่อ
พระที่นั่งพระเจ้าแผ่นดินเมื่อเสด็จพยุหยาตราทางชลมารค เป็นต้น ในสมัยรัชกาลปัจจุบัน
ก็มีการเห่เรื่อหลวงเหมือนกัน เช่น เมื่อมีการฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ปี พ.ศ. ๒๕๐๐

มีพระพิธีพุทธประทีปบูชา และ พุทธพยุหยาตราทางชลมารค ก็จัดให้มีการเห่เรือหลวงขึ้น
 การเห่เรือหลวงของไทยเรามีมาแต่โบราณ แต่จะใช้การเห่แบบโคหรือใช้
 บทเห่บทใดยังไม่มีใครทราบ มีหลักฐานเหลือปรากฏอยู่คือการเห่เรือกระบวนหลวง
 ในสมัยรัชกาลที่ ๔ เท่านั้น

การเห่เรือหลวงในรัชกาลที่ ๔ มีลักษณะดังนี้

เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเสด็จลงประทับในเรือพระที่นั่งแล้ว ผู้เป็นต้นบทคนหนึ่ง
 คุกเข่าประนมมือเห่โคลงนำกาพย์ บางทีเรียกว่า เกริ่นโคลง ดังนี้

ปางเสด็จประเวศก้าว	ชลาลัย
ทรงรัทมนิมานไชย	กิ่งแก้ว
พริ้งพร้อมพวงพลไกร	แทนแห
เรือกระบวนคนแพ้ว	เพริศพริ้งพายทอง

เมื่อต้นบทเห่โคลงนำกาพย์จบแล้ว บ่อโหนดจึงบอก "ออกเรือพระที่นั่ง"
 พลพายกบิณัจงหะชา เพราะเรือตามน้ำไม่หนักแรงผจญพายเองมาได้ใช้ท่านองเห่ชา
 หรือ ชาลวะเห่ ดังนี้

พระเสด็จโดยแกนชล	ทรงเรือต้นงามเดิคนาย
กิ่งแก้วแพ้วพรณราย	พายค่อนหยัจับงามอน

การเห่ จะเห่ท่านองนี้ไปเรื่อย ๆ จนจะถึงที่ประทับต้นบทที่ท่านองที่
เรียกว่า สวะเห่ คำนี้จะหมายความว่าอย่างไรยังไม่มีใครพบคะเนพอจบบทเรือพระที่นั่ง
 ก็ถึงท่านอนวนที่จอก

ครั้นชากลับเรือทวนน้ำตองพายหนักจึงพายจังหวะเร็วขึ้น ใช้เท้ารองเรือ มีพลพายรับ "ฮะโฮ" เป็นจังหวะที่เรียกว่า มูลเห่ หมายความว่า เห่เป็นพื้นตั้งนี้

พระเสด็จโดยแดนชล
กิ่งแก้วแพรวพรณราย

ทรงเรือตงงามเจ็ดนาย
พายอ่อนหยัมจับงามงอน

ต่อไปจะพูดถึง การเห่เรือเล่น การเห่เรือเล่นเกิดขึ้น เพื่อความรื่นเริง และให้ฝีพายพายพร้อม ๆ กัน กระบวนพายเรือเล่นใช้จังหวะเพียง ๒ อย่าง คือ จังหวะจำ และจังหวะปกติสมเด็จเจ้ากรมพระยาคำรงราชานุภาพ กล่าวว่าดูเหมือนจะไม่มีตำหนนอันใดฝีพายขึ้นใจก็เอามาใช้ร้องพร้อม ๆ กัน เช่น "หยุดฮาให้อัว" "มาละเหวมาละวา" เป็นต้น

นักศึกษาก็ได้รับฟังประวัติความเป็นมาของกาพย์เห่เรือไปพอสมควรแล้วคงอยาก จะทราบว่ากาพย์เห่เรือขึ้นมาเพื่อใช้ในกาพย์เห่เรืออย่างใดเท่าไรหรือสำหรับประเด็นนี้ ครูจะขอตอบว่า จุดมุ่งหมายในกาพย์เห่เรือส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการเห่เรือ ขณะเดิน ทางเรือหรือเห่เรือในขบวนแห่ จะมีบางฉบับเท่านั้น เช่น กาพย์เห่เรือของอังคาร กัลยาณพงศ์ ที่แต่งขึ้นอ่านเพื่อความบันเทิง

จากการฟังบรรยายเรื่องกาพย์เห่เรือที่จบไปแล้วหวังว่านักศึกษาคงจะเข้าใจ กันดีแล้วนะ ต่อจากนี้ครูจะพูดถึงเรื่องคำประพันธ์อีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจไม่น้อยนั่นคือ

กาพย์ห่อโคลง

สำหรับมูลเหตุที่จะเกิดคำประพันธ์ประเภทกาพย์ห่อโคลงนั้น สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาคำรงราชานุภาพทรงอธิบายไว้ว่า ชั้นเดิมคงจะมีฉันทิกาพย์ห่อโคลงขึ้นสำหรับ แต่งเล่นประชันสำนวนกันโดยเอา โคลง ๔ สุกุภาพตั้งเป็นกระทู้หนึ่งแล้วให้ต่างคน ต่างไปแต่งกาพย์มาประชันกัน กาพย์ของใครแต่งได้ใกล้เคียงกับโคลงยิ่งกว่าของผู้อื่นและไพเราะ

นับว่าของผู้นั้นเป็นเยี่ยม ภายเหตุนี้ภาพหอโกลงจึงไม่มีสัมพัทธ์ตอบรับกันถึงจะแต่งยาวไปก็คู่
 ก็สำเร็จรูปอยู่ในภาพหนึ่ง กับโกลงบหนึ่งเท่านั้น การเล่นชนิดนี้คงจะนิยมเล่นกันใน
 บางสมัยเท่านั้น เพราะเหตุว่า ภาพหอโกลงแต่งยากกว่าโกลงกระทุ้ง แต่งได้ก็คงมีน้อย
 จึงไม่ค่อยมีตัวอย่างเหลืออยู่มากนัก ภาพหอโกลงของโบราณที่มีฉบับอยู่ในเวลานี้เก่าที่สุด
 คือภาพหอโกลงของพระศรีมโหสถ ซึ่งแต่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ปัจจุบันคำประพันธ์ประเภทภาพหอโกลงก็แต่งขึ้นอ่านเพื่อความบันเทิงเท่านั้น
 จะขอจบประวัติความเป็นมาและจุดมุ่งหมายของคำประพันธ์ประเภทภาพหอโกลงให้
 และภาพหอโกลงไว้แต่เพียงเท่านี้ นักศึกษาท่านใดสนใจจะศึกษาความรู้เพิ่มเติมหาอ่านได้
 ในศูนย์สารองของห้องเรียน หรือจากหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติมที่จัดไว้ในห้องได้

ขอให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดประจำสัปดาห์กิจกรรมที่ ๑ ให้เรียบร้อย ให้หัวหน้ากลุ่ม
ยกย่อง นำเงินเพื่อฝึกเครื่องและปฏิบัติตามคำสั่ง หน้า ๑ ข้อ ๕ และข้อ ๖ ด้วย

สวัสดิ์.

แบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรมที่ ๑

ประวัติความเป็นมาและจุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่
และกาพย์ห่อโคลง

คำสั่ง ให้นักศึกษาอ่านข้อความในข้อต่อไปนี้ ถ้าข้อใดถูก ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย X
ทับตัวอักษร ก. ถ้าข้อใดผิดให้เขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ข.

<u>ตัวอย่าง</u>	ถูก	ผิด
๑. คนไทยทุกคนแต่งคำประพันธ์ได้	ก.	ข.
๒. ชงชาติไทยมี ๓ สี คือ สีแดง, สีขาว และสีน้ำเงิน	ก.	ข.

๑. ข้อสันนิษฐานเรื่องตำนานการเห่เรือและมูลเหตุของการเกิดกาพย์ห่อโคลงเป็นข้อสันนิษฐานของ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
๒. กาพย์เห่เรือฉบับที่เก่าที่สุดและยังมีฉบับอยู่คือ กาพย์เห่เรือของพระศรีวิไล
๓. กาพย์ห่อโคลงฉบับที่เก่าที่สุดและยังมีฉบับอยู่คือ กาพย์ห่อโคลงของเจ้าฟ้า -
- ธรรมธิเบศร
๔. ก่อนที่จะมีการเห่เรือหลวงทุกครั้งผู้เป็นต้นมทจะเห่โคลงนำกาพย์หรือเกริ่นโคลงก่อนแล้วจึงจะออกเรือ
๕. การเห่เรือที่พลพายจะตองพายเรือตามน้ำ ใช้ทำนองการเห่ที่เรียกว่า มูลเห่
๖. การเห่เรือที่พลพายจะตองพายเรือทวนน้ำ จะใช้ทำนองการเห่ที่เรียกว่า ซาลวะเห่

๗. บทที่ใช้สำหรับเทเรือเล่มมักจะไขบที่พายาจ่าไค้ขึ้นใจ ไม่จำเป็นต้งไขทำนอง
แบบการเทเรือหลวง
 ๘. ในสมัยรัชกาลปัจจุบันมีการเทเรือหลวงเหมือนกัน เช่น เมื่อคราวมีการฉลอง
๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๕๐๐
 ๙. บทกาพย์เทเรือทุกบทก็จะแต่งขึ้นเพื่อใช้ในการเทเรือโดยเฉพาะ
 ๑๐. ในสมัยก่อนสันนิษฐานว่า การแต่งกาพย์ห่อโคลงประชันกันนั้น ผลงานของผู้ใดจะเป็น
เยี่ยมพิจารณาจากเนื้อความของกาพย์ว่าใกล้เคียงกับโคลง ๘ สุกุภาพที่เป็นกระทู้
มากเพียงใด
-

กระดาษคำตอบแบบฝึกหัดประจำสัปดาห์กิจกรรมที่ ๑

ประวัติความเป็นมาและจุดมุ่งหมายในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง

	ถูก	ผิด
๑.	ก.	ข.
๒.	ก.	ข.
๓.	ก.	ข.
๔.	ก.	ข.
๕.	ก.	ข.
๖.	ก.	ข.
๗.	ก.	ข.
๘.	ก.	ข.
๙.	ก.	ข.
๑๐.	ก.	ข.

ศูนย์กิจกรรมที่ ๒

ภาพยนตร์เรื่อง

ศึกษาจากภาพยนตร์เรื่องของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

คำสั่ง

๑. อ่านเอกสารฉบับที่ ๒ เรื่องภาพยนตร์เรื่อง (ศึกษาจากภาพยนตร์เรื่องของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร) ให้เข้าใจ
๒. ปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่งท้ายเอกสารฉบับที่ ๒ อย่างครบถ้วน
๓. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่งเสร็จแล้ว เก็บสิ่งของแต่ละเอกสารให้เรียบร้อย ก่อนเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม

เอกสารฉบับที่ ๒

ภาพยเหเรือ

คัดจากภาพยเหเรือ ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

คำสั่ง

ให้นักศึกษาอ่านภาพยเหเรือ ตอนเหครวญของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรให้
เข้าใจคำศัพท์ที่เขาใจจากบางคำจะมีคำอธิบายไว้ท้ายบทประพันธ์ เมื่ออ่าน
เข้าใจแล้ว ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมท้ายเอกสารนี้ให้ครบถ้วน

ภาพยเหเรือ

	เสียงสรวลระรึนี้	เสียงไค
	เสียงนุขที่ฤาไคร	ไครรู
	เสียงสรวลเสียงทรามวัย	นุขที่ มาแม่
	เสียงมังอรสมรผู้	อินันณณี
(๑)	เสียงสรวลระรึนี้	เสียงแก้วที่ฤาเสียงไคร
	เสียงสรวลเสียงทรามวัย	สุกสายใจที่ตาม <u>มา</u>
(๒)	ลมชวยรวยกลืน้อง	หอมเรื้อยของคลองนาสา
	เคลือบกลิ่นเห็นคล้ายมา	เหลียวทาเจ้าเปลา <u>วังเวง</u>
(๓)	ยามสองของยามย่ำ	ทุกคืนค้าย่ำ <u>ออก</u> เอง
	เสียงปี่มครวญเครง	เหมือนเรียม <u>สร่า</u> ร่า <u>ครวญ</u> นาน

(๔)	ดวงสามยามปลายแล้ว
มอยหลับดับบันกาล	จนไท่แก้วแว่วขันชาน
ฝันเห็นน้องคองคึกคึก
(๕)	เพร่าวายวายเสพรส
อิมทุกซิมชลนา	แสนกำสรคอกโธชา
อิมโศกานนองชล
(๖)	เวรขมพั้นแล้ว
ให้แค้นแสนสุกทน	จึงจำแต่ลวแก้วโกลม
ทุกซถึงเจ้าเศร้าเสียกาย
(๗)	งามทรงวงกิ่งวาก
งามพริ้มยิมแยมพราย	งามมารยาทนาครกราย
งามคำหวานลานใจถวิล
(๘)	แต่เขาเหาถึงเย็น
ชายโคในแผ่นดิน	กล่ากลิ่นเชิญเป็นอาจิม
ไม่เหมือนพี่ที่ครอมใจ

สุกสายใจ	=	หมายถึงนางกันเป็นพี่รัก
คองคองนาสา	=	จุมุกไต่กลิ่น
ซองยามย่ำ	=	คึกคองหรือฆองดี ๆ หลายครั้งเพื่อบอก เวลาสำหรับเปลี่ยนยาม
เพร่าวาย	=	เวลาเช้า
ชลนา	=	น้ำตา

กิจกรรมประจำสัปดาห์กิจกรรมที่ ๒

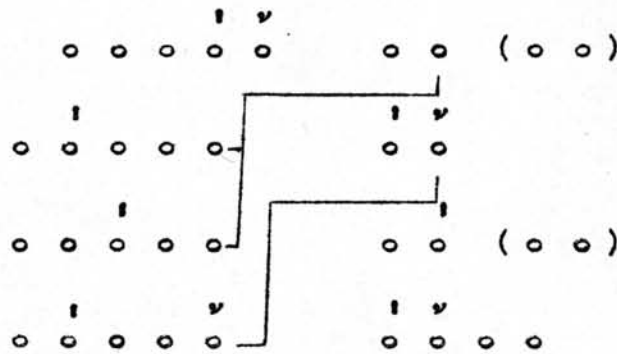
ภาพเหเรือ

(คัดจากภาพเหเรือของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร)

เรื่องที่ ๑ ฉันทลักษณ์ของภาพเหเรือในเอกสารฉบับที่ ๒

ก. โคลง ๔ สูกภาพ

แผนผังของโคลง ๔ สูกภาพ

คำสั่ง

ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย + ทับตัวอักษรของข้อที่ถูกคองที่สุด และเติมคำในช่องว่างให้มีใจความสมบูรณ์

๑. โคลง ๔ สูกภาพในภาพเหเรือ มีสัมผัสนอกหรือสัมผัสบังคับถูกต้องตามฉันทลักษณ์ทุกประการใช่หรือไม่ ?

ก. ใช่

ข. ไม่ใช่

๒. คำตายคือคำที่ประสมกับสระเสียงสั้นหรือมีตัวสะกดในแม่ กก , กค , กข คำตายเป็นคำที่ชี้แทนคำเอกใดทุกแห่งที่บังคับเอก โคลง ๔ สุภาพ ในกาพย์เห่เรือ มีคำตายที่ชี้แทนคำเอกอยู่ ๑ แห่ง คือ คำเอกในบาทไหน ?

- ก. บาทที่ ๑ ข. บาทที่ ๒
ค. บาทที่ ๓ ง. บาทที่ ๔

๓. โคลง ๔ สุภาพ ในกาพย์เห่เรือ มีคำเอกไม่ครบ ๗ แห่ง ตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ ให้พิจารณาว่าในบาทใดของโคลงที่ขาดคำเอกตามลักษณะบังคับ (ในข้อนี้อาจจะตอบเกิน ๑ ข้อได้)

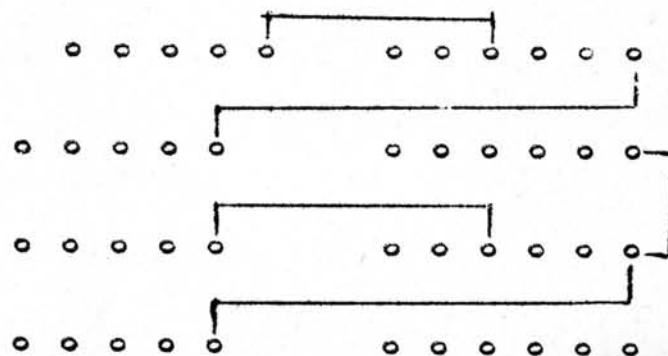
- ก. บาทที่ ๑ ข. บาทที่ ๒
ค. บาทที่ ๓ ง. บาทที่ ๔

๔. คำโท ที่เป็นลักษณะบังคับ ๔ แห่ง ของโคลง ๔ สุภาพ ในกาพย์เห่เรือ มีครบถ้วนถูกต้องตามฉันทลักษณ์หรือไม่

- ก. ครบถ้วนถูกต้อง
ข. ไม่ครบถ้วนและไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

๕. กาพย์ยานี ๑๑ ในเอกสารฉบับที่ ๒

แผนผังของกาพย์ยานี ๑๑

คำสั่ง

ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย + ทับตัวอักษรของข้อที่ถูกต้องที่สุด และเติมคำในช่องว่างให้มีใจความสมบูรณ์

๑. กาพย์ยานี ๑๑ ทุกบทในกาพย์เห่เรือ ผู้แต่งแต่งได้ถูกต้องตาม ลักษณะฉันทลักษณ์ ใช่หรือไม่ ?

ก. ใช่ , ถูกต้อง

ข. ยังไม่ถูกต้อง

๒. ให้นักศึกษาพิจารณา พยางค์สุดท้ายของกาพย์ยานี ๑๑

ทุกบทในเอกสารที่ขีดเส้นใต้ไว้ คือ มา , เวง , นาน , ตา , ชล คาย , วิล (อ่านว่า หวิน เป็นส่วนหนึ่งของคำว่า ถวิล) และใจ จะพบว่า

เสียงวรรณยุกต์ของคำข้างกล่าวมีดังนี้คือ

๒.๑ คำว่า มา เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง.....

๒.๒ คำว่า เวง เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง.....

๒.๓ คำว่า นาน เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง.....

๒.๔ คำว่า ตา เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง.....

๒.๕ คำว่า ชล เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง.....

๒.๖ คำว่า คาย เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง.....

๒.๗ คำว่า วิล (อ่านว่า หวิน) เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์

เสียง.....

๒.๘ คำว่า ใจ เป็นคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียง.....

๒.๙ จากการพิจารณา พยางค์สุดท้ายของกาพย์ยานี ๑๑ แต่ละบททั้ง ๘ คำ ข้างบนนี้ จะทำให้เราพอสรุปได้ว่ากวีนิยมแต่งบทประพันธ์โดยใช้ พยางค์สุดท้ายของกาพย์ยานี ๑๑ แต่ละบท เป็นพยางค์หรือคำที่มีเสียงวรรณยุกต์อะไรบ้าง (นักศึกษาอาจจะตอบเกิน ๑ ข้อได้)

- ก. เลี้ยงวรรณยุกต์เสียง สามัญ
- ข. เลี้ยงวรรณยุกต์เสียง เอก
- ค. เลี้ยงวรรณยุกต์เสียง โท
- ง. เลี้ยงวรรณยุกต์เสียง ทรี
- จ. เลี้ยงวรรณยุกต์เสียง จัตวา

คำสั่ง

เรื่องที่ ๒ เนื้อเรื่องของภาพย่นเหวเรือในเอกสารฉบับที่ ๒
ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย + ทับตัวอักษรของข้อที่ถูกต้องที่สุด

๑. เนื้อความของภาพย่นนี้ ๑๑ บทแรกและโคลง ๔ สุภาพ ^{มี}ที่ชนคมบท
เหมือนกันอย่างไร ?

- ก. เนื้อความของบทโคลงและภาพย่นบทแรกมีความคล้ายคลึงกัน
- ข. เนื้อความของบทโคลงและภาพย่นบทแรกต่อเนื่องกัน
- ค. เนื้อความของบทโคลงและภาพย่นบทแรกแตกต่างกัน
- ง. คำที่ใช้แต่งภาพย่นนี้ ๑๑ บทแรก นำมาจากโคลง ๔ สุภาพ

^{มี}ที่ชนคมบท ^{มี}ทั้งสิ้น

๒. เนื้อความของภาพย่นนี้ ๑๑ บทแรก กับ เนื้อความของ
ภาพย่นนี้ ๑๑ ในบทต่อ ๆ ไป มีความเหมือนกันอย่างไร ?

- ก. เนื้อความของภาพย่นนี้ ๑๑ บทแรก กับ ภาพย่นนี้ ๑๑ บทต่อ ๆ
ไปมีความคล้ายคลึงกัน
- ข. เนื้อความของภาพย่นนี้ ๑๑ บทแรก กับ ภาพย่นนี้ ๑๑ บทต่อ ๆ
ไปมีความต่อเนื่องกัน
- ค. เนื้อความของภาพย่นนี้ ๑๑ บทแรก กับ ภาพย่นนี้ ๑๑ บทต่อ ๆ
ไปมีความแตกต่างกัน

๑. เนื้อเรื่องของภาพยนตร์เรื่องตอนนี้อย่างไรจะได้รับคุณค่าข้อใดชัดเจนมากที่สุด ?

- ก. ความรู้เรื่องการแบ่งเวลาในช่วงแต่ละวัน
 - ข. อารมณ์สะเทือนใจ
 - ค. คุณค่าความรักทุกประเภท
 - ง. ความรู้เรื่องกวดสตรีในสมัยก่อน
-

กระดาษคำตอบประจำศูนย์กิจกรรมที่ ๒
 ภายใต้อาชีพ
 คัดจากภาพเหนือ ของเจ้าฟ้าตรีเมธีเบศร

เรื่องที่ ๑ ฉันทลักษณ์ของภาพเหนือ ในเอกสารฉบับที่ ๒

คำสั่ง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรของข้อที่ถูกของที่สุด และเติมคำ
 ในช่องว่างให้สมบูรณ์

ก.	๑.	ก	ข	ค	ง	จ	
	๒.	ก	ข	ค	ง	จ	
	๓.	ก	ข	ค	ง	จ	
	๔.	ก	ข	ค	ง	จ	
ข.	๑.	ก	ข	ค	ง	จ	
	๒.	๒.๑		๒.๒			
		๒.๓		๒.๔			
		๒.๕		๒.๖			
		๒.๗		๒.๘			
		๒.๙	ก	ข	ค	ง	จ

เรื่องที่ ๒ เนื้อเรื่องของภาพเหนือ ในเอกสารฉบับที่ ๒

คำสั่ง ให้นักศึกษาเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรของข้อที่ถูกของที่สุด

๑.	ก	ข	ค	ง	จ
๒.	ก	ข	ค	ง	จ
๓.	ก	ข	ค	ง	จ

ศูนย์กิจกรรมที่ ๓

ภาพยนตร์โคลง

คัดจากภาพยนตร์โคลงนิราศธารทองแดงของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

คำสั่ง

๑. อ่านเอกสารฉบับที่ ๓ ให้เข้าใจ
๒. ปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่งอย่างครบถ้วน
๓. ในการทำแบบฝึกหัดและปฏิบัติกิจกรรมให้นักศึกษาเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์กิจกรรมที่ ๓
๔. เมื่อทำกิจกรรมครบแล้ว ให้เก็บเอกสารและสิ่งของให้เรียบร้อยก่อนเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม
๕. เมื่อเข้าใจคำสั่งดีแล้ว ให้พลิกไปอ่านเอกสารฉบับที่ ๓ ในหน้าต่อไปได้

๖. เสือโคร่งขยับเขยื้อน
ร้ายชวคหนวกเพราพร้า

แฉงโจนเฉียงเสียงฟิงกฉัว
ลองเล็บเลินเนนโนเณฉาย

เสื่อโคร่งขยับเขยื้อน
คั้งซำเนียงฟิงกฉัว
ร้ายชวคหนวกเพราพร้า
ลองเล็บเลินเนนแหลัน

สยองหัว
หัวแคว้น
คามุง
โลกเลี้ยวโนเณฉาย

ร้ายชวค = ร้ายที่สุด
ลองเล็บ = ลับเล็บ
ยง = กล่าหาญ

หนวกเพราพร้า = หนวกมากจนน่ากลัว
แหลัน = เป็นคำโทโฆษ มาจากคำว่า แห
ขยับ , เขยื้อน = เสียงเสื่อร้อง

ภาพหรือโคลงคู่นี้มีใจความสำคัญพอสรุปไว้คือ

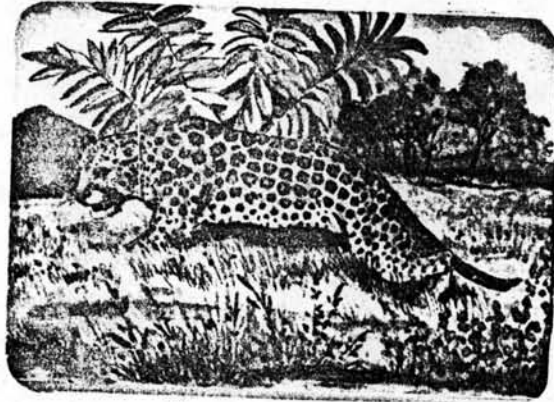

๓.	เสือกาวคล่าขิ่นไม้	วังว่องไวไ้โดยพลัน
	สัตว์โตโตไกลมัน	โจนยุคนักกักกินไป
	เสือกาวคล่าขิ่นไม้	มองขยัน
	วังว่องไวฉับพลัน	นั่งไม้
	สัตว์โตโตไกลกลายมัน	ในร่ม
	โจนยุคนักกักโต	ขย่ำกมกินหลัง

คล่า = รวบรวม

ขย่ำ = เป็นคำเอกโทษ มาจากคำว่า ขย่ำ

ภาพห่อโคลงนี้มีใจความสำคัญพอสรุปได้คือ

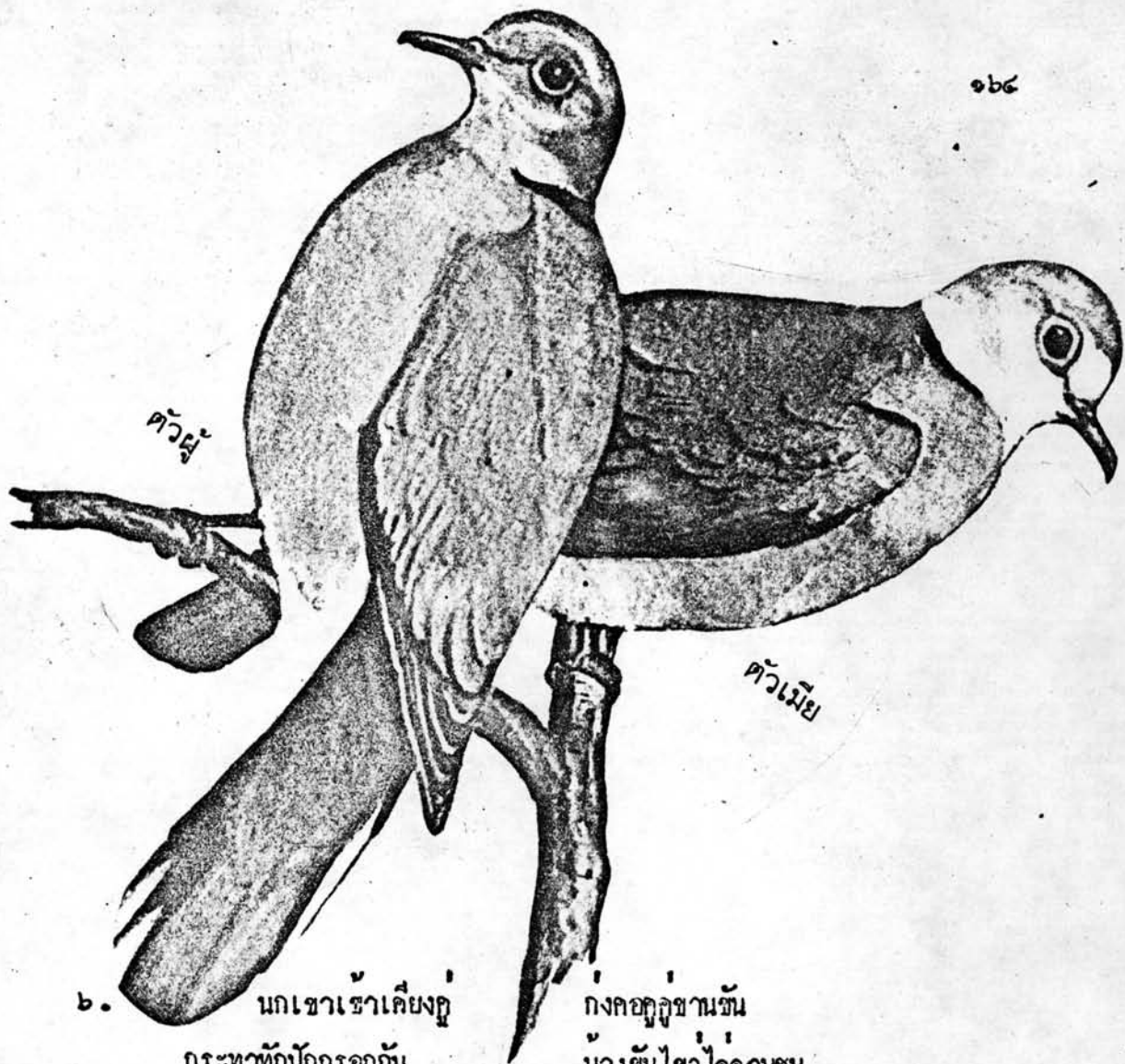

๘.	เลือกปลาที่กินปลา ปลาว่ายสวายหางแกง	รินน้ำท่าทาเหยื่อแฝง ฉวยได้ฉกฉักชกรกิน
๙.	เลือกปลาปลาเวียนหวาย รินท่าทาเหยื่อแฝง ปลาว่ายสวายหางแกง ฉวยถูกฉกฉักชกรได้	ตีแปลง อยู่ใกล้ เป็นหมู่ เกาะเวเรกิน

สวาย = ปลาชนิดหนึ่ง

หวาย = เป็นคำไทยโชน มาจากคำว่า ว้าย

ภาพห่อโคลงคุณนี้มีใจความสำคัญพอสรุปได้คือ

๖. นกเขาเข้เคียงคู่
 กระทบปีกกรอกกัน
 นกเข้ชันคูดู
 คอกงคูดูชานขัน
 กระทบปีกกรอกกัน
 ลามไล้ไขว้ขันจ๋า

กอดคูดูชานขัน
 บ้างขันไขว้ไล้ลามชน
 เคียงขัน
 คิ่นหนา
 เสียง! ฉ่อย
 แปลกขุ่นแทง

ปีกกรอก = เสียงนตกระทบของห้ากัน บางแห่งใช้ว่า ปักกร้อ
 คิ่น = เป็นคำเอกโทษ มาจากคำว่า ขัน
 ฝู = เป็นคำโทโทษ มาจากคำว่า ดู

ภาพนี้หรือโคลงนี้มิใช่ใจความสำคัญเพราะสรุปได้คือ

๔. ในเรื่อง คำขึ้นต้น ของภาพยนต์ ๑๑ และโคลง ๔ รูปภาพ ของ
ภาพยนต์โคลงแต่ละคู่ ข้อใดถูกต้องที่สุด ?

ก. คำแรกที่ขึ้นต้นบทภาพยนต์ ๑๑ และโคลง ๔ รูปภาพของภาพยนต์โคลง
ทั้ง ๒ คู่ เป็นคำ ๆ เดียวกัน

ข. ภาพยนต์โคลงส่วนมากกวินิยมใช้คำขึ้นต้นบทภาพยนต์และบทโคลงคล้ายคำ
เหมือนกัน แต่อาจจะใช้คำต่างกันขึ้นต้นบทก็ได้

ค. คำแรกที่ขึ้นต้นบทภาพยนต์และบทโคลงจะต้องเป็นชื่อสัตว์เท่านั้น

ค. ให้นักศึกษาเลือกคำข้างล่างนี้เติมลงในช่องว่างให้มีสัมผัสตามลักษณะบังคับ
ของภาพยนต์โคลงและให้ได้ใจความเหมาะสมที่สุด (คำแต่ละคำ อาจจะไป
ใช้เติมลงในช่องว่างมากกว่า ๑ แห่งได้ แล้วแต่ความเหมาะสม) ให้ทำใน
กระดาษคำตอบประจำชั้นปฏิบัติการที่ ๓

สบาย

ผาย

นกเงือก

ไม้

ไค้

ผ้า

เมีย

_____ อยู่โพรง _____

_____ เล่นซุ้เสบาย _____

_____ อยู่ซอกไม้ _____

_____ พักเมียฉัน _____

_____ เล่นซุ้เสบาย _____

_____ ออกอาหารให้ _____

_____ ผ้าพับใช้ _____ ผืนผาย

_____ ผ้าหมายไว้ให้รวงรัง

_____ เรียงราย

_____ กวน _____

_____ ลืมดู

_____ อยู่เฝ้ารวงรัง

ประกาศคำตอบประจำคนยกกิจกรรมที่ ๓
เอกสารฉบับที่ ๓
ภาพยนตร์โคลง

(คัดจากภาพยนตร์โคลงนิราศธารทองแดง ของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)

ก.
.....
.....
.....
.....

ข.

๑.	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.
๒.	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.
๓.	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.
๔.	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.

ก.

สหาย	ผาย	นกเงือก
ไม้	ไค้	
ผ้า	เมี่ยง	

_____ อยู่โพรง _____
 เต้นรำอยู่สบาย _____

ผ้าปักไซ้ _____ คั้นผาย
 ผ้าหมายไว้ให้วางรัง

_____ อยู่ซอกไม้
 _____ พักเมี่ยงคั้น _____
 เต้นรำอยู่สบาย
 _____ ออกอาหารให้

เรียงราย
 กวน _____
 ลืมคู้
 อยู่เฝ้าวางรัง

สหาย	ผาย	นกเงือก
ไม้	ไค้	
ผ้า	เมี่ยง	

_____ อยู่โพรง _____
 เต้นรำอยู่สบาย _____

เรียงราย
 กวน _____
 ลืมคู้
 อยู่เฝ้าวางรัง

ศูนย์กิจกรรมที่ ๔

ลักษณะที่ก่อให้เกิดประพันธ์ไพเราะและน่าอ่าน

คำสั่ง

๑. ก่อนที่จะเรียนให้นักศึกษาอ่านคำสั่งนี้แจ้งในการเรียนบทเรียนให้เข้าใจ
๒. ศึกษาบทเรียนและทำแบบฝึกหัดตามคำสั่ง โดยเขียนคำตอบลงใน
กระดาษคำตอบของศูนย์กิจกรรมที่ ๔
๓. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ให้เก็บเอกสารและสิ่งของให้เรียบร้อย
 ตามเดิม

คำชี้แจงในการเรียนบทเรียน

๑. ให้นักศึกษาเรียนบทเรียนในศูนย์ที่ ๔ ตั้งแต่กรอบที่ ๑ เรื่อยไปจนถึงกรอบที่ ๑๔ ตามลำดับ และปฏิบัติตามคำสั่งในบทเรียนอย่างเคร่งครัด
๒. ในบทเรียนของเอกสารฉบับที่ ๔ ตัวอักษร ก. หมายถึง กรอบ
๓. คำเฉลยของแบบฝึกหัดจะอยู่ส่วนกลางของแต่ละกรอบ ให้นักศึกษาใช้กระดาษแข็งปิดคำตอบไว้ในขณะที่ทำ จะเปิดคำตอบดูเมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อยแล้วเท่านั้น
๔. ในการตรวจคำตอบของแบบฝึกหัดของแต่ละกรอบ ถ้านักศึกษาทำแบบฝึกหัดผิด ให้ทำความเข้าใจใหม่ให้ถูกต้อง แต่จะต้องไม่กลับมาเติมหรือแก้ไขคำตอบเดิมของตนเอง ให้ผ่านไปศึกษากรอบต่อไป
๕. การเรียนแบบนี้ นักศึกษาจะต้องมีความซื่อสัตย์และมั่นใจในตนเอง อย่าแอบดูเฉลยก่อนตอบ เพราะจะทำให้นักศึกษาไม่ได้รับความรู้จากบทเรียนนี้เลย
 ๖. พร้อมแล้ว ให้หยิบกระดาษแข็งที่วางอยู่ ปิดคำตอบไว้ที่ละข้อ ทุกข้อ และเริ่มเรียนได้

เอกสารฉบับที่ ๔

บทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง

ลักษณะที่ทำให้บทประพันธ์มีคุณค่า มีความไพเราะน่าอ่าน

ก. ๑ นักศึกษาได้เรียนเรื่องลักษณะคำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่ และกาพย์ห่อโคลงมาแล้วในศูนย์การเรียนชุดที่ ๑ คงจะจำกันได้เป็นอย่างดีว่า คำประพันธ์ประเภทกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลงนั้นแต่งโดยใช้กาพย์ยานี ๑๑ และโคลง ๔ สุภาพ ประสมกัน

กาพย์เห่เรือและกาพย์ห่อโคลงมีมากมายหลายฉบับ บางฉบับมีผู้สนใจอ่านและกล่าวขวัญถึงอยู่เสมอ แต่บางฉบับไม่ได้รับความสนใจเลย นักศึกษาคงสนใจและอยากรู้ว่า ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ใช่ไหม ? ศึกษาและพิจารณาในกรอบข้อ ๆ ไปซิ แล้วนักศึกษาก็จะเข้าใจก็ขึ้น

ก. ๒ กาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลงที่ยกย่องกันว่ามีคุณค่า ไพเราะและน่าอ่าน ย่อมประกอบไปด้วยคุณสมบัติหลายประการ ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่าและความงามซึ่งสะท้อนใจ องค์ประกอบเหล่านี้พอจะสรุปได้เป็นข้อ ๆ คือ

๑. การแต่งถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์
๒. มีสัมผัสในหรือสัมผัสระหว่างวรรคที่ไม่ใช่สัมผัสบังคับ
๓. คำที่เลือกสรรใช้มีความเหมาะสมและงดงามน่าอ่าน
๔. การใช้สำนวนโวหารของกวี เหมาะสมกับเรื่องที่บรรยาย
๕. ความคิด ทักษะ และความรู้ที่ผู้แต่งสื่อสารไปสู่ผู้อ่าน

ในกรอบข้อ ๆ ไป ครูจะอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะทั้ง ๕ อย่าง

นี้ นักศึกษาศึกษาต่อไปเลยนะ

ก. ๓ องค์ประกอบประการแรกที่ทำให้บทประพันธ์มีคุณค่า ไพเราะและน่าอ่าน คือ การแต่งที่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ การแต่งที่ผิดฉันทลักษณ์จะทำให้ การอ่านสะดุดและไม่เป็นไปตามจังหวะทำนอง โดยเฉพาะกาพย์เห่เรือที่จะต้องนำไปใช้เห่เรือเป็นทำนองต่าง ๆ จะไม่สามารถอ่านทำนองได้อย่างราบรื่น ถ้าแต่งไม่ถูกต้อง เช่น คำมากเกินไป หรือขาดสัมผัสนอก เป็นต้น

ก. ๔ องค์ประกอบประการที่ ๒ ที่น่าศึกษาคือ สัมผัส สัมผัสในวรรคของบทประพันธ์ ซึ่งมีใจสัมผัสบังคับตามฉันทลักษณ์ เป็นสัมผัสที่จะช่วยให้คำประพันธ์งดงาม และไพเราะ นักศึกษาลองพิจารณาดู

สี่คำ คือ สัมผัสในประเภทสัมผัสสระ

สี่แฉก คือ สัมผัสในประเภทสัมผัสอักษร

ตัวอย่าง

นอยหนานำเมล็ดออก

ปลอนเปลือกลอกเป็นอัครรย

มือใคร โทนจักทัน

เทียบเทียบที่มีอนาง

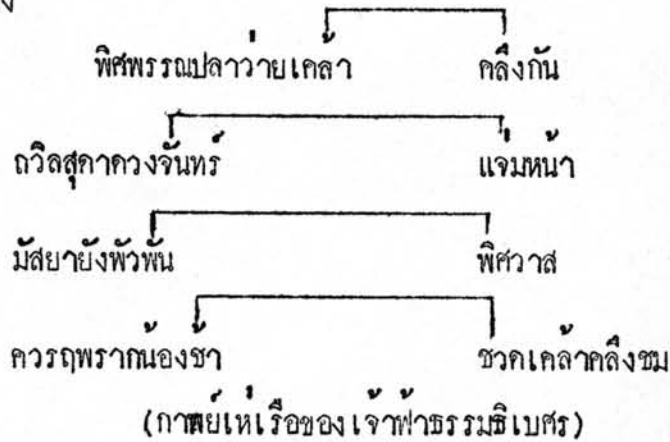
(กาพย์เห่เรือของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒)

นักศึกษาจะเห็นว่ากาพย์บทนี้เมื่ออ่านแล้วจะมีความไพเราะงดงาม ทั้งนี้เป็นเพราะมี อยู่แพร่พราวนั่นเอง และถ้านักศึกษาสังเกตบทประพันธ์ที่ได้รับการยกย่องว่าดีเกินทุกบทจะมีสัมผัสในวรรคทั้งนั้น

เฉลย สัมผัสในวรรณคดี

ก. ๕ มีสัมผัสอีกชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่สัมผัสบังคับ แต่เป็นสัมผัสอักษรที่ส่งสัมผัสระหว่างวรรค ช่วยทำให้เกิดเสียงเสนาะและไพเราะน่าอ่านมากขึ้นลองดูตัวอย่าง

ก. ๖ จากการสังเกตสัมผัสของ ก. ๕ นักศึกษาจะพบว่าโคลง ๔ สู่ภาพใน ก. ๕ มีลักษณะเด่นอย่างหนึ่งที่ทำให้ไพเราะ นั่นคือ สัมผัสอักษรระหว่างวรรคที่ไม่ใช่สัมผัสบังคับ

นักศึกษาเข้าใจ ก็แล้วใช่ไหม ลองทำแบบฝึกหัดในกรอบต่อไปนี้ดูซิ

ก. ๗ ให้นักศึกษาชี้คั่นโยงสัมผัสอักษรระหว่างวรรคที่ไม่ใช่สัมผัสบังคับของโคลงลงในบทประพันธ์ (ทำในกระดาษคำตอบ)

เริ่มร่ำรำลึกนอง	นวลสมร แม่เอย
เคยกระกองบังอร	อุนเน้อ
ยลเหล่าที่ชากร	กกฎ เคียงแฮ
นึกเมื่อยามกอดเก้อ	เกศแก้วกับกร

(ภาพย่เหเรือ รัชกาลที่ ๕)

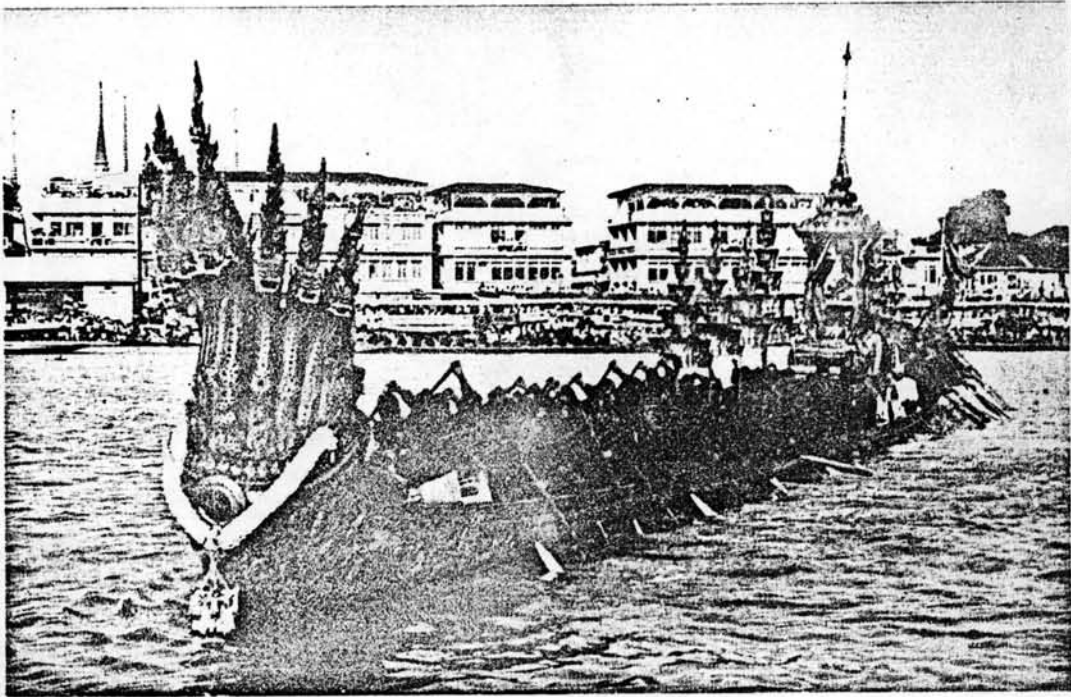
<u>เคย</u>	เรียบร่ำรำลึกนอง	นวลสมร แม่เคย
	เคยกระกองบังอร	อุนเฝ้า
	ยลเหล่าที่ชากร	กกฎ เคียงแยะ
	นึกเมื่อยามกอกเก็	เกศแก้วกับกร

ก. ๘ ตรวจดูเคยแล้วใช้ใหม่ ถ้าทำเรียบร้อยแล้วเรามาศึกษาต่อถึงองค์
 ประถมที่ ๓ ที่ทำให้บทประพันธ์มีคุณค่าไพเราะและน่าอ่านคือ คำที่เลือกสรรใช้
 การเลือกคำมาใช้ของกวี เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะคำที่ดีและเหมาะสมจะช่วย
 สื่อความหมายได้ตรงกับที่กวีต้องการในบทเรียนนี้ จะขออธิบายเรื่องคำที่ควร
 เลือกสรรใช้ ๔ ประเภท

คำที่ควร เลือกสรรใช้ประเภทแรกคือ คำที่เข้าใจง่าย แต่มีความหมาย
และให้ความรู้สึกได้ดี เช่น

เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง นกบินเฉียงไปทิ้งหมู่
 ตัวเกี่ยวมาพลัดคู่ เหมือนพ่อยูอยู่เกี่ยวกาย
 (ภาพยเหเรือ ของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์)

ก. ๕ คำที่ควรเลือกใช้ประการที่ ๒ คือ ควรใช้คำบรรยายให้เหมาะสมกับ
ลักษณะของสิ่งที่กล่าวถึง เพื่อให้เกิศจินตนาการกระจ่างชัดรับใจ นักศึกษาดู
 ภาพที่ครูตีพิมพ์ให้ดูนี้แล้วอ่านบทประพันธ์ข้างล่าง นักศึกษาจะพบว่าผู้แต่ง
 ใช้คำบรรยายใดเหมาะสมกับเรือ อันจินตนาการจริง ๆ

เรืออัญมณี
 ปากอ่าเขี้ยวตาพราว

กลากหัวเสียดตัวเหยียดยาว
 รวานาคราชอาทั้นนารายณ์

(ภาพนี้ให้เรือของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์)

ก. ๑๐ ปลาสร้อยเป็นปลาที่ ตัวเล็ก เก็ดเล็ก เก็ดเล็ก ทุสิเงินจะดูเลื่อมระยับเป็นประกายเมื่อมันเคลื่อนไหว ปลาสร้อยมักจะว่ายไปค้ำกันเป็นกลุ่ม ๆ และยามที่มีน้ำว่ายไปมา การเคลื่อนไหวจะดูนุ่มนวล นุ่มน่อง

ให้นักศึกษาเลือกข้อที่เหมาะสมที่สุดเติมลงในช่องว่างของบทประพันธ์ให้ให้ความสมบูรณ์และเหมาะสมกับลักษณะของสิ่งที่จะบรรยาย

เหมือนสร้อยทรงทรมายไย

ไม่เห็นเจ้าเศรฯ ขาววาย.

ก. ปลาสร้อยพุงน้ำชา

วายเวียนมาปนกันไป

ข. ปลาสร้อยพุงพรวคชน

วายเวียนวนปนกันไป

ค. ปลาสร้อยลอลองชด

วายเวียนวนปนกันไป

เฉลย ขอ ค.

ก. ๑๑ คำที่ควร เลือกสรรใช้เพื่อทำใหม่บทประพันธ์ ไพเราะน่าอ่านประการที่ ๓ คือ ใช้คำอันมีรูปและเสียง เป็นพิเศษไม่ซ้ำกัน บรรยายสิ่งที่เป็นสิ่งเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น ถ้ากล่าวถึงกลิ่นหอมของดอกไม้ต่าง ๆ

ก็ใช้คำว่า หอม อย่างเกี่ยวบรรยายกลิ่นของดอกไม้ทุกชนิด

คำประพันธ์นั้นก็จะขาดความไพเราะและไม่วินมู ก็จะต้องเลือกสรร คำที่ไม่ซ้ำกัน แต่เหมาะสมกับดอกไม้ที่ตนจะบรรยายมาพรรณนา จะทำใหม่บทประพันธ์ไพเราะ น่าอ่าน และทำให้มองเห็นภาพพจน์มากขึ้น เช่น (คำที่ขีดเส้นใต้ แสดงลักษณะกลิ่นหอมของดอกไม้ที่พ่วงกระจาย)

พุกีบกลีบแสดลม

พิกุลแกมแซมสุกรม

หอมชวयरวยคาบลม

เหมือนกลิ่นนงคองคิกใจ

พิกุลบุ๋นาคบาน

กลิ่นหอมหวานชานขจร

แมนุชสุคสายสมร

เห็นจะวอนอ่อนพิชาย

(ภาพยู่เหวเรือ ของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์)

ก. ๑๒ คอไปครูจะให้ให้นักศึกษาพิจารณาพบปะกันแล้วดูว่าค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง
ที่มีความหมายถึง นางอันเป็นที่รัก หรือหญิงสาว ถ้าพบให้นักศึกษา ชี้ให้เห็นได้ไว้
ทันที ทั้งนี้เพื่อเป็นการย้ำสรุปให้เห็นชัดว่าพบปะกันที่ใดเพราะควรที่จะเลือกสรร
ค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะต่าง ๆ กันบรรยาย สิ่งเดียวกันหรือสิ่งที่คล้ายคลึงกัน (ให้ทำ
ในกระดาษคำตอบ)

ชมดวงพวงนางแย้ม	บานแสดลมแย้มเกสร
คึกความขามบังอร	แย้มโอบรูยิมพริ้มพรายงาม

เต็งแหวแหวกาหลง	บานบุษบงสิ่งกลิ่นอาย
หอมอยู่ไม้อูหาย	คล้ายกลิ่นผาเจาตราตรู

เฉลย

ชมดวงพวงนางแย้ม	บานแสดลมแย้มเกสร
คึกความขามบังอร	แย้มโอบรูยิมพริ้มพรายงาม
เต็งแหวแหวกาหลง	บานบุษบงสิ่งกลิ่นอาย
หอมอยู่ไม้อูหาย	คล้ายกลิ่นผาเจาตราตรู

ก. ๑๕ นักศึกษาก็ได้เรียนรู้เรื่อง การเลือกสรรใจคำ พอเป็นสิ่งเขามาแล้ว นะ ต่อจากนี้ไปครูจะพูดถึง การใช้ส่วนวนโวหารของกวี ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่ทำให้บทประพันธ์ไพเราะน่าอ่าน ในบทประพันธ์ประเภทกาพย์เห่ และ กาพย์ห่อโคลง โวหารที่กวีนิยมใช้มากที่สุดมี ๒ แบบ

แบบแรก คือ การอุปมาอุปไมย ซึ่งหมายถึง การกล่าวเปรียบเทียบโดยตรงหรือโดยอ้อมให้เห็นและรู้สึกชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าคำอธิบายตามธรรมดา

ตัวอย่าง บทประพันธ์ที่ใช้โวหารแบบอุปมาอุปไมย

นีนางเรียวยูปรุดอง	ตาเรียม
<u>เล็บแดงทับทิมเทียม</u>	<u>กำแก้ว</u>
นิ้วแฉงไครและเลียม	โลมดูบ
<u>งามเปรียบเทียบพันแล้ว</u>	<u>ช่างชำเถลาถลิ่ง</u>

(นิราศธารโศก ของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์)

โคลงบทนี้เป็นโคลงบรรยายความงามของนิ้วและเล็บของนางโยย เปรียบเทียบสีของเล็บกับความแดงของทับทิม และเปรียบเทียบความงามของนีนางว่า งามราวกับคำเทียบที่พันแล้ว นายช่างถลิ่งอย่างเถลิงเถลา นาสัมผัส

ก. ๑๖ โวหารที่กวีนิยมใช้แบบที่ ๒ คือ พรรณนาโวหาร ซึ่งหมายถึงการใช้คำที่เหมาะสมบรรยายให้ชัดเจนแจ่มแจ้ง จนสามารถนึกตาม เห็นภาพพจน์และเกิดความเข้าใจได้

ตัวอย่าง บทประพันธ์ที่ใช้โวหารแบบพรรณนาโวหาร

โคแดงแจ่งกินอยู่	ยื่นเป็นหมูคู่เคียงคลา
ดูจนอยค้อยตามมา	เที่ยวเล็มรบัคักพลายกิน

ก. ๑๗ กรอบที่ ๑๗ นี้จะเป็นแบบฝึกหัด ให้นักศึกษาบอกวาคำประพันธ์ที่ครูยก
ตัวอย่างมาให้ดูนั้น บทใดมีส่วนวนโวหารประเภท การอุปมาอุปไมย และบทใด
มีส่วนวนโวหารแบบการพรรณนาโวหาร

ทัมทัมพริ้มตาตรุ

ใส่จานกุกุจเม็กพลกย

สุกแสงแดงจักย่อย

ชยงแหวนกอยแกตชชย

กวีใช้โวหารที่เรียกว่า _____

ข. ลมพัดมาเรื่อยเรื่อย เย็นชวยเฉื่อยสำราญใจ

ปูผ่านอนหลับใน

ไคร่มไม้ไทรสาขา

กวีใช้โวหารที่เรียกว่า _____

เฉลย ก. อุปมาอุปไมย

 ข. พรรณนาโวหาร

ก. ๑๘ นักศึกษาเหนื่อยรี ยังเอ๋ย ครูคิดวาคงยังนะ เพราะเพิ่งทำมาได้ ๑๗
กรอบเท่านั้นเอง และเรื่องที่ครูจะกล่าวถึงต่อไปนี้ ก็เป็นเรื่องสุดท้ายแล้ว
นักศึกษาดังใจอ่านให้คินะ

ในกรอบต้น ๆ ครูได้พูดถึงลักษณะต่าง ๆ ที่ทำให้บทประพันธ์ไพเราะ
งดงามและน่าอ่านมาแล้วหลายอย่าง เช่น การใช้คำ สัมผัสและโวหาร แต่
นักศึกษายังคงตระหนักความจริงอีกอย่างหนึ่งไว้คือ ถาบทประพันธ์ใดมีเนื้อเรื่อง
ที่ให้คุณค่า ต้านความคิด ทักษะ และความรู้ อันถูกต้องแก่ผู้อ่านนอกเหนือไปจาก
ความไพเราะในคำกลาง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว บทประพันธ์นั้นนับว่า เป็นเลิศ เช่น
ตอนหนึ่งของกาพย์เห่เรือของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่
เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และมวลชนคือเรื่องของความกตัญญู

จริงสุกพุทธคาร์สิ

ทรงแสงอัครศีลยาคุลย์

รุกคุณผู้มีคุณ

ครวาวเพลิงพล้ำทานกำชู

ยอมเป็นเช่นมัทน

ที่ยนยั้นแห่งคุณ

ผู้ไร้กตัญญู

เปรียบปราศพิณจักยีนยั้น

ก. ๑๘ เป็นอันว่านักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ทำให้บทประพันธ์มีความไพเราะงดงามน่าอ่าน ๕ ประการ มาพอสังเขปแล้วนะ ครูก็ขอจบบทเรียนเพียงเท่านี้.

กระดามคำทอประจำศูนย์กลางที่ ๔

เอกสารฉบับที่ ๔

ลักษณะที่ห้าให้พบประพันธ์ไพเราะน่าอ่าน

ก. ๔	ทั้งนี้ เป็นเพราะมี..... อยู่แพร่พรานนั่นเอง	
ก. ๗	<p>เริ่มร่ำรำลึกน้อง เคยกระกองบังอร ยลเหล่าทชากร นึกเมื่อยามกอดเกื้อ</p>	<p>นวลสมร แม่เอย อุ้นเนื้อ กกกู่ เคียงแธ เกศแก้วกักร</p>
ก. ๑๐	<p>ก. ปลาสร้อยพุงน้ำชา ข. ปลาสร้อยพุงพรวคชน ค. ปลาสร้อยลอลองชด</p>	<p>วายเวียนมาปนกันไป วายเวียนวนปนกันไป วายเวียนวนปนกันไป</p>
ก. ๑๒	<p>ชมทวงพวงนางแย้ม คึกความขามบังอร เต็งแควแก้วกาหลง หอมอยู่ไม่รูหาย</p>	<p>บานแสดมแย้มเกสร แย้มโอรุยืมพริ้มพรายงาม บานบุษหงส์กลั่นอาย คล้ายกลิ่นผ้าเจาคราทู</p>

ก. ๑๘	คบขุ่นเคยบอก _____ _____ ขบพี่จามี	กรานในมุ้งถือแล้ว เพราะตัวเจ้าเฝ้าพยาบาล
ก. ๑๙	ก. กวีใช้โวหารที่เรียกว่า ข. กวีใช้โวหารที่เรียกว่า.....	

ศูนย์สำรองสำหรับนักศึกษาที่ทำกิจกรรมเสร็จเร็ว

ของศูนย์การ เรือนซุกที่ ๒

คำชี้แจง

๑. ในการทำแบบฝึกหัดของศูนย์สำรองนักศึกษาคงใช้เวลาที่เหลือจากการทำกิจกรรมประจำศูนย์กิจกรรมเท่านั้น
๒. เมื่อหมดเวลาที่เหลือจากศูนย์กิจกรรมแล้วให้นักศึกษาหยุดทำแบบฝึกหัดของศูนย์สำรองทันที แล้วเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมตามปกติต่อไป
๓. เมื่อมีเวลาเหลือจากศูนย์กิจกรรมอื่น ๆ อีกให้นักศึกษากลับมาทำแบบฝึกหัดของศูนย์สำรองต่อจนเสร็จ
๔. ในการทำแบบฝึกหัดให้นักศึกษาอ่านและปฏิบัติตามคำสั่งอย่างครบถ้วน

กิจกรรมประจำศูนย์สำรอง สำหรับนักศึกษาที่ทำกิจกรรมเสร็จเร็ว

คำสั่ง ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่งในตอนที่ ๑ และ ตอนที่ ๒

ตอนที่ ๑

ก. ให้นักศึกษาหาคำมาเติมในช่องว่างให้เหมาะสม และมีสัมผัสถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์

ยล _____ นีวมองเพื่อง	ศศิธร
สบ _____ ยี่งคมศร	บาศรี
พั้ง _____ สุกอวรณ์	หวังสวาท
งามทวนลวนลักษณ์ดำ	แหล่งหลาหาไหน
ยล _____ นีวมองบุค	งามบริสุทธ์เลิศจันทร์
สบ _____ เนตรยี่งศร	รอนจิตฆ่าเหล่าเลือดลม
พิศ _____ วงกิ่งวาก	นวลนิภาทพองามสม
พิศปรางปรางน้าชม	ปรางทองเปรียบไม้เทียมทัน
พิศไอรูไอรูแฉล้ม	ยามยิ้ม _____ เห็นรายทัน
คำขวัญเป็น _____	มันพักตร์เขื่อนไฉนอาของค์

(เพิ่มเติม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕)

ข. ให้นักศึกษาหาคำมาเติมในช่องว่างให้เหมาะสม และมีสัมผัสถูกต้องตาม
ฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ โดยใช้วิธีการ ซ้ำคำ

นก _____ เหลืองขมิ้นเจ้า	นกนอน _____ เกล้านงพงา
กวักกว่ากว่าจะมา	เห็นยาง _____ พี่เจ้าคอย
นกขมิ้นคิก _____ เจ้า	ลลายทา
แอนเกล้าพี่ _____ พงา	พี่ _____
กวักกว่ากว่าจะมา	สมสู่
เห็นนภยางเจ้าเจ้า	_____ แล้วเริ่มคอย

(พระนิพนธ์ ของ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)

ตอนที่ ๒

คำสั่ง ให้นักศึกษาเลือกศึกษาหนังสือ หรือ สมุคภาพที่จัดไว้ในศูนย์สำรวจ
ครั้งที่ ๑ เสร็จแล้วตอบคำถามข้างล่างนี้อย่างสั้น ๆ แต่ให้ได้ใจความ

คำถาม

๑. หนังสือหรือสมุคภาพที่ท่านศึกษา คือหนังสือหรือสมุคภาพเรื่องอะไร ?
๒. ใครเป็นผู้แต่งหรือเป็นเจ้าของหนังสือฉบับนั้น ?
๓. ท่านได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือหรือสมุคภาพเล่มนั้นอย่างไรบ้าง ?
จงตอบมาเป็นข้อ ๆ